

Tartalom

Tanulmány

Szathmári István: A reformáció és benne a Vizsolyi Biblia nyelvi hatása (részlet)	161
---	-----

A püspökszentelésen elhangzott prédikációk (2001. jan. 31.)

Tökés László: Én vagyok az út, az igazság és az élet... János 14,5–6.....	165
Csiha Kálmán: Legyenek a ti derekaitok felőveve... Lukács 12,35–38.....	167
Pap Géza: Ha a te orcád nem jár velünk... 2Mózes 33,15.....	169

Vasárnapi prédikációk

Darabont József: Húsvét után. János 21,15–17.....	173
Kovács István: Szeressétek ellenségeiteket. Máté 5,44.....	174
Orbán János: Nagy öröm a mennyben. Lukács 15,1–7.....	177

Virágvasárnapi prédikációk

Varga László: Barátaim vagytok. János 15,14–16.....	179
Visky János: Jön néked a te Királyod. Máté 21,4–5.....	180

Nagypénteki prédikációk

Domahidi Béla: Ímhol az ember! János 19,5–7.....	183
Lőrincz István: Pilátus. Máté 27,22–24.....	185

Húsvéti prédikációk

Adorjáni László: Győztes lehetsz! János 20,24–29.....	188
Balogh Béla: A feltámadás ószövetségi hirdetője. Zsoltárok 118,17.....	191
Csiha Kálmán: Jézus harmadik megjelenése. János 21,1–14.....	195
Kállay Csaba: Húsvéti prédikáció. János 20,1;11–16.....	196
László Zoltán: Húsvéti erőforrás. János 11,25.....	198

A Genezáret partján

Ritter B. Károly: A lelkipásztor imádságai.....	201
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

Móra László: Fiatalság és tanulás. Példabeszédek 22,6.....	202
--	-----

Rádiópredikáció:

Adorjáni László: Az élet négy titka. Kolossé 3,3–4.....	203
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Szakács János: Szent előleg. Máté 28,18–20.....	205
---	-----

Esketési igehirdetés:

Orbán Dániel: Veletek megy az úton. Lukács 24,15.....	206
---	-----

Temetési igehirdetés:

András Péter: A halál árnyékának völgyében. Zsoltárok 23,4.....	207
---	-----

A borítólapon Gergely István plakettje

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254–4458

Tanulmány

Szathmári István

A reformáció és benne a Vizsolyi Biblia nyelvi hatása

(részlet)

Károli Gáspár, korának művelt embere

A nemzeti nyelv kialakítását és a reformáció nyelvi hatását tekintve is kiemelkedik a most 400 éve napvilágot látott Vizsolyi Bibliának, a 16. századi reformáció e páratlan művének a szerepe. Németh László többek között ezt írja róla 1929-ben: „A magyar nyelv nagy és szerencsés iskolája volt ez a könyv.” (*Az én katedrám*. 2. kiad. Bp. 1975. 101.) Valóban nagy iskolája, mert 16. század végi nyelvünknek a kiművelt héberrel, göröggel, latinnal és az emberiség egyik legnagyobb alkotásával, a bibliával kellett megmérkőznie. És ugyanakkor szerencsés iskolája is, ti. az akkori igen nehéz idők ellenére – mindenekelőtt Károli Gáspár kitartó buzgalmának az eredményeképpen – nyilván bizonyos előkészítő munkálatok után nem egészen három év alatt megszületett, méghozzá olyan színvonalon, hogy négy évszázad távolából is csak csodálattal vehetjük kezünkbe.

Ki volt Károli Gáspár, a Vizsolyi Biblia tulajdonképpeni létrehozója? (Mintegy zároljelben utalok rá, hogy magam a leghatározottabban *Károli*-nak ejtem és írom. Vö. MNy. 57: 214–215; 60: 363; 61: 209.; Szabó András: *Károlyi Gáspár. 1530 k. – 1591*. Bp. 1984. 14–16.) Mégpedig nem valami konzervatizmusból, hanem egyszerűen azért, mert kisgyermek koromtól így és csak így – hallottam, illetve láttam leírva. Egyébként a Bibliák címlapján a 17. század végétől terjedt el ilyen formában. (L. *Képes Kálvin Kalendarium*. Bp. 1990. 52.) És íme a „szakmai” magyarázat (anélkül, hogy belemennénk a részletes fejtegetésbe): egy név kiejtését és írásmódját egyes esetekben az határozza meg, hogy – az eredeti formától bizonyos mértékig szinte függetlenül – a család, illetve a közösség hogyan ejti és írja. Ha a *Károlyi* (a kiejtésben *károji*) változat mellett kardoskodók elvi álláspontját elfogadnánk (egyébként kétségtelen szólnak érvek mellett, hogy bibliafordítónk életében a nevet *károlyi*-nak vagy *károji*-nak mondhatták, illetve hogy ő maga is így mondhatta), akkor például ma nem beszélhetnénk *Zabó*, *Zenthe* (*Zente*), *Sidó* stb. nevekről, mert eredetileg ezeket is minden bizonnyal *szabó*-nak, *szenté*-nek, *zsidó*-nak ejtették (1. helyesírás-történet). Mai viselőik viszont semmiképpen sem vállalnák a korábbi változatot. Ezekben az esetekben ti. az írott alak visszahatott a kiejtésre. Mint ismeretes, kezdetben a *z* betű *sz*, az *s* betű *zs* hangértékű is lehetett. Miuután azonban pl. az *sz* hang jele az *sz* betűkapcsolat lett, a *z* betű viszont a *z* hang egyedüli jelévé vált, a tulajdonnevekben (*Zabó*) megmaradt *z* is átértékelődhetett *z* hangértékűvé. Valószínűleg ez történt a *Caroli* névalakkal is.

Ezúttal Károlinak csupán néhány olyan jellemvonására mutathatok rá, amelyek elsősorban járultak hozzá ahhoz, hogy ilyen korántsem mindennapi feladatra vállalkozzon, és hogy véghez is vigye.

Károli Gáspár az északkeleti terület szülőtte, és mint lelkipásztor, illetve valójában Kassa-völgyi esperes is ezen a tájon munkálkodott. Miért van ennek jelentősége? Azért, mert bár a magyar nemzeti nyelv eredetét tekintve abba a típusba tartozik, amely több helyi nyelvváltozathoz kiegyenlítődéssel, ötvöződéssel jött létre, az alapja azonban kétségtelenül éppen az északkeleti vidékek nyelvhasználata volt. Még tovább menve, ez

utóbbiban – mint idézett munkámban részletesen rámutattam (passim, különösen 433 – 435) – minden bizonnyal döntő szerepe volt annak az elsősorban az írásbeliségben jelentkező nyelvi eszménynek, amelyet az említett északkeleti-keleti területek református főiskolái képviseltek, és amellyel 16–17. századi nyelvtaníróink (Sylvester, Dévai Bíró Mátyás, Szenczi Molnár Albert, Geleji Katona István, Tótfalusi Kis Miklós, Tsétsi János) is kapcsolatba kerültek. Egyébként, hogy ennek a normaváltozatnak a hatása milyen erős volt, azt jól mutatja pl., hogy az *ö-ző* vidékről származó Szenczi Molnár lényegében elhagyja *ö-ző* anyanyelvjárását a már akkor normát jelentő *e-zés* javára (i. m. 210–211, 222–223.); és hogy Komáromi Csipkés nyelvtana is ezt a normát képviseli, jóllehet megírásáig még kevés ideig tartózkodott Debrecenben Komáromból odakerülve (l. uo. 276–298, különösen 290–298.).

Károli Gáspár továbbá korának művelt embere. A magas szintű brassói iskola, majd a wittenbergi egyetemen eltöltött évek (talán a strassburgi és a svájci egyetemeket is felkereste) nem csak a teológia tanaiban, az antikvitásban, az idegen nyelvekben (elsősorban a három szent nyelvben) való jártasságot biztosították számára, hanem pl. Wittenbergben Melanchthon, a kiváló tudós és pedagógus Károlinak a történelemszemléletét is formálta (a wittenbergi tanításmódra stb. L. Simo Heininen: *Die finnischen Studenten in Wittenberg. 1531–1552.* Helsinki, 1980.). Mindez szinte egyszerre tükröződik Károlinak 1563-ban Debrecenben kiadott *Két könyv* c. munkájában. Választ – természetesen protestáns választ – keres itt kora nagy kérdésére: Magyarország romlásának az okára, és közben a bibliai idézeteket sorjáztatja, „...melyek – állapítja meg Szabó András a Károlit bemutató és a *Két könyvet* újra közlő munkájában (*Károlyi Gáspár a gönci prédikátor.* Bp. 1984. 201.) – sokkal magyarosabbak és kötetlenebbek, mint majd a Vizsolyi Biblia szövege lesz... Valóságos bibliafordítási előgyakorlat az egész könyv...” Mindamellett műveltsége igazán a fordító és a fordításszervező munkájában tükröződik a maga teljességében.

Károli nem a visszahúzó tudós papok példáját követte: nagyon is benne élt korában, amit különösen az bizonyít, hogy az egyháza számára adódó lehetőségeket szinte mindig biztosan felismerte (meg tudta pl. szerezni abban a hirtelen változó és nehéz korban a főurak, a nagybirtokosok támogatását stb.). Az egyházszerzés, a zsinatokon és hitvitákon való részvétel, harc az antitrinitáriusok ellen, a bibliafordítás és a közösség irányítása – ez töltötte ki élete nagy részét, s emellett magánemberként a gazdagabb mezővárosi polgárok életét élte.

Már az eddigiekből is kiténik, hogy Károli meg volt áldva bizonyos szervező- és vezetőképeséssel. Horváth János ezt írja pl. *A reformáció jegyében* c. monográfiájában (Bp. 1953. 317.): „Mint senior a hatvanas évekbeli zsinatoknak ő volt a lelke, meghívó levelek, tételek, válaszok szerzője. Az 1569-i nagyváradi hitvitán az ő vezetésével jelent meg Méliusék támogatására több tisztajobbpárti prédikátor.” És milyen sokrétű irányítótevékenységet, önfeláldozó munkát sejtet Szenczi Molnár Albertnak a hanau Biblia ajánlásában olvasható következő megjegyzése: „...az gönci prédikátor, az ki fő igazgatója volt az kinyomtatásnak (ti. a Vizsolyi Biblia kinyomtatásának)...”

És a kitartás, a hajthatatlanság, sőt a makacsság sem hiányzott Károliból, ha egyházáról volt szó. Joggal írta ezzel kapcsolatban Németh László: „A Vizsolyi Bibliához nemcsak tudás, de makacsság is kellett” (i. h. 100.), hiszen kitartást, makacsságot követelt abban a korban minden körülményesebb munka, különösen egy teljes magyar Biblia megjelentetése.

Mindamellett a hit segítette a legjobban eme páratlan munka elvégzésében. Szenczi Molnár Albertet hívhatjuk tanúul, aki az említett ajánlásban Károlira mint „istenes vén ember”-re emlékezik vissza, aki oly „nagy isteni félelemmel és böczületességgel kezdett

az első kiboczáshoz”. Majd ezt írta: „És mikor már az könyv nyomtattnak is, egy néhányszor hallottam, hogy fohászokdván igyen szólott: Czac az isten addig éltesen, mig ez Bibliát kiboczáthassam, kész leszek meghalni és az Krisztushoz költözni.” (A Vizsolyi Bibliából stb. vett idézeteket írásmód tekintetében némileg a maihoz igazították.)

A Vizsolyi Biblia létrejötte

Közeledjünk most már magához a Vizsolyi Bibliához, annak is a nyelvi és stilisztikai sajátságaihoz. Először arra utalok röviden, hogy milyen közvetlen szerepet vállalt Károli a fordítóközösség megszervezésében, a fordítói, majd a nyomtatással kapcsolatos munkában és a megjelentetésben.

Az indíttatást nyilván a humanista elveket is folytató reformáció adta: a Szentírást kézbe adni, mégpedig anyanyelven, továbbá minden rendű és rangú embernek, amint az Előljárobeszédben írja: „...aszt is akaria (ti. Isten), hogy az ó és vj Testamentum könyuei minden nemzetségnec nyeluén legyenec, és azokat oluassác, hanyác vesséc mindenec, szegéniéc, gazdagoc, kitsinec nagyoc, férfiac és asszoni allatoc...”. Elismeri az elődök – Heltai Gáspárt és Mélius Juhász Pétert említi név szerint – bibliafordítói munkáját, és inkább a „fejedelmeket” kárhoztatja amiatt, hogy „enni ideig egészlen az Biblia nem volt Magyar nyeluen”. Károlinak sikerült patrónusokat szerezni, és – amint írja „...egy néhány nevezetes Lámbor, Istenfélő Nagyságos Wraknac intése, törekedése, és költséges által...”, továbbá Károli buzgólkodásának az eredményeképpen talán már az 1570-es években megszületett a teljes Biblia lefordításának terve, majd a nyolcvanas éveknek főleg a második felében a Károlitól megszervezett munkaközösségben megindulhatott maga a fordítás. Károli előljárobeszédbeli tájékoztatása szerint „egy néhány Lámbor tudos atyafiác” voltak segítségére a „közel három eztendeig nagy fáratsággal, testi töredelemmel” végzett munkában. A mi jelenlegi szempontunkból fontos, hogy többen vettek részt a fordításban, így a Vizsolyi Biblia még hívebben rávilágít – rávilágíthat – a nemzeti nyelv korabeli állapotára. (Károlin kívül talán még hárman voltak a csoport tagjai; személyükről stb. l. Szabó András: *Károlyi Gáspár 1530. k. – 1591.* Bp. 1984. 54–56., szakirodalommal.) Természetesen hasznos lenne tudnunk, hogy Károli milyen mértékben és hogyan egységesítette a nyelvi és stilisztikailag minden bizonnyal eltérő három-, illetve négyféle megoldást. A Vizsolyi Biblia ilyen irányú részletes összehasonlító elemzése azonban – sajnos – még várat magára (de l. Csontos József: *A Vizsolyi Biblia nyelve.* In.: *Károli-Emlékkönyv.* Szerk. Kenessey Béla. Bp. 1890. 79–131.).

Ki kell emelnünk, hogy – mint Horváth János is utal rá (*A reformáció jegyében.* 324–325.) – a fordítók a sietség ellenére – amely akaratlanul is hibák forrásává vált – mondhatnánk előre meghatározott filológiai (mégpedig sok tekintetben a humanista filológiára valló) elvek szerint végezték munkájukat. Felhasználták az addigi fordításokat. Adtak az eredetihez való jelentés- és stílusbeli hűségre (ezt mutatja Károlinak az a megjegyzése, amely szerint utánanézték a héber és a görög szövegben, ha „valami igék nec ereié nec vagj iegyzésé nec iobban végére” akartak járni). De tudatosan törekedtek a magyaros fordításra is: „Az fordításban éltőnc az menyére lehetett tizta, igaz Magyar szóual, idegen szólásnac módgyát nem köuettüc, sőt inkább az mi darabosnac tettzett vagy az Sidó vagy az Deác szólásnac modgyában, annakes ki mondásában az Magyar nyelwnec szólásánac modgyát köuettüc”.

Kollektív munka volt hát a Vizsolyi Biblia megjelentetése, mégis Károlival kapcsoljuk össze, elsősorban nem azért, mert az ő neve szerepel az eredeti és a későbbi, némileg

megváltozott kiadásokon, hanem azért, mert ő volt a megálmodója, majd motorja a fordítás sokrétű munkájának, és az ő szellemisége hatja át az egész művet. Amint maga megemlíti, a fordításon kívül ő fogalmazta meg a magyarázó jegyzeteket, az egyes részek ún. summáit. Ezenkívül nyilvánvalóan átjavította és bizonyos mértékben egységesítette társai szövegeit. Továbbá később irányította Göncről a nyomdai munkálatokat, s úgy látszik, a korrektúrázást szintén ő vállalta. Végül pedig ő írta az előjáróbeszédet és az ajánlást. Ilyenformán egy személyben volt fordító, szerkesztő, jegyzetíró és sajtó alá rendező. Az már a szigorú kritikai érzékére és egyben szerénységére vall, hogy nem tartotta a Vizsolyi Bibliát tökéletesnek, és véglegesnek sem, az olvasóknak szóló részben azt kívánta, hogy még életében jobbíthassa meg fordításukat, „mígnem igen szép és ió léssen”. (L. Szabó Andrásnak a Vizsolyi Biblia nyomdai kézírata nemrég megtalált töredékével kapcsolatos megjegyzéseit: *i. m.* 62–64.)

(Megjelent az *Emlékkönyv a Vizsolyi Biblia megjelenésének 400. évfordulójára*. Bp. 1990.)

A püspökszentelésen elhangzott prédikációk (2001. január 31.)

Tőkés László
Nagyvárad

Én vagyok az út, az igazság és az élet...

Alapige: János 14,5–6

Főtiszteletű Közgyűlés, Kedves Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban.

Világszerte, és ezenképpen a mi egyházunkban is az elmúlt héten tartották és különféle időbeni beosztás szerint folyamatosan tartják az egyetemes imahetet. Ennek vezérige szakaszából választottam ki a mai alapigét.

Az Erdélyi Református Egyházkerület és a Romániai Magyar Református Egyház a világ gondjában osztozik, amikor ugyanazon Ige felé hajolva, testvérfelekezeteink közösségében Isten útjait keresi, és Jézus Krisztus szavára hallgat. Méltó dolog, hogy most elkezdődött III. évezrednek ekképpen induljunk neki, ezért is gondolta azt a szervező bizottság, hogy Jézus Krisztus önkinyilatkoztatásánál, a felolvasott Igénél aligha van, és kevés olyan Ige van, mely fontosabb üzenetet hordozhat számunkra. „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet.” A világ új korszak előtt áll és az idő jelét szeretnénk látni abban, hogy Krisztus Urunk születésének 2000. esztendeje után nekivágtunk a III. évezrednek és ezért is fordulunk hozzá a mai napon. De nem csak a világ keresi az új évezredben a kibontakozás útját, hanem kelet- és közép-európai térségünkben még inkább ránk illik ez az állapot. Mi aztán valóban útkeresők vagyunk, és ezen belül erdélyi magyarságunk, romániai magyar reformátusságunk még inkább, mely 10 évvel a rendszerváltozás elkezdése után úgy érzi, hogy még mindig nem látja az alagút végét, a kibontakozás útját. Még mindig nem találtuk meg azt az utat, amelyre rálépve, biztosan célba érünk. Az útkeresés, a korszakváltozás idején jó, ha Krisztus Urunk első búcsúbeszédéből választott Igénket testamentumként fogadjuk, melyet Jézus ebben a helyzetben és ebben az időben is követésre méltó tanításként bízott reánk, akár egyetemlegesen az egész emberiség és az összes egyházak tekintetében, akár sajátlagosan a mi helyzetünkre és egyházunkra nézve, akár itt és most, hic et nunc, a jelen időben, akár sub specie aeternitatis, az örökkévalóság távlatosságában. Hiszen arról tanít Jézus, hogy az Atyához senki sem mehet csak énáltalam.

Atyámfiai, megdöbbenően tekintettük meg a napokban azokat a térképeket, amelyen bemutatják, hogy miképpen, milyen széles ívben kerüli el az európai főútvonal, autópálya-rendszer éppen Erdélyt. Példa értékűnek éreztem ezt a látványt. Arra gondoltam, hogy minden időben a nagy civilizációk a főutak mentén alakultak ki, és hogyha mi Európa főútvonalainak a perifériájára kerülünk, akkor ez nem lehet jó számunkra. De átvitt értelemben gondolva tovább ezt a konkrét esetet, meg kell mondanom, hogy már 10–11 éve, vagy még előbből nincsenek útjaink, nem találjuk az utat, kínlódunk, vergődünk. Ha vannak is utak, akkor azok milyen nyomorúságosak, akár a szó szoros, akár a szónak az átvitt értelmében. Hogyan juthatunk el Európába ilyen utakon, és a szellemi-lelki útkeresés oly útvonalain, melyek nyilvánvaló módon nem visznek bennünket célba? A szolgaság házából miképpen juthatunk el jelenkori pusztaságunkon keresztülverekedve magunkat az ígért földjére? Íme az „út” kérdés élére állítva, minden értelemben. De a nagy civilizációk kialakulásához még valamire szükség volt: a vizekre. Nagy folyóvizek mentén virágzott fel az emberi élet a történelem folyamán, amint a bibliai kép szerint is

a folyóvíz mellé ültetett fa lehet egyedül a hívó emberek termékeny, gyümölcsöző sorsa és jövője. És itt valóban az életről van szó, mert Jézus azt mondja, hogy nemcsak az út Ő, hanem az Élei is egyben. Az élet ezt a vizet jelenti, a szép híves patakot, a hitnek a kútforrásait, a pusztaságban a ritka utakat, forrásokat, oázisokat. Megtaláljuk-e ezeket a forrásokat? Megtaláljuk-e az életet? Keressük-e egyáltalán ezeket? Mert víz nélkül, Jézus nélkül nem terem élet és jövő. De hogyha ebben az aszályos társadalmi helyzetben híjával vagyunk az életnek, az utaknak, akkor ugyanúgy feltehető a kérdés, hogy hol az igazság mostanában itt Kelet- és Közép-Európában, ilyen történelmi tájakon mikor fog megteremni az igazság. Az igazság, mint gazdag, dúsan sarjadó növényzet, mely felüdíti a lelket. Csírájában fojtják meg, tapasztaljuk meg nap mint nap éppen az igazságot. Ezen megfontolások és tapasztalatok folytán azt látjuk, még inkább neki kell véselkednünk az út, az igazság és az élet keresésének. Miképpen a kenyeret éhezünk, azonképpen éhezünk az igazságot. Út és igazság keresőkként, életrevágó emberekként, létkérdéseinkben megszólíttatván figyelünk rá, Jézus elkoptatott szavaira, melyeket azonban mégsem lehet megenni vagy elkoptatni: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet.” A mai napon az Erdélyi Református Egyházkerület élén első órallójával és vezetésével erre az útkeresésre és magára az útra, az igazságra és az életre, az élet Krisztusára esküdött fel és nemcsak hogy hűséges lesz Őhöz, hanem meg is tartja az utat, hanem meg is tartatja, nemcsak hogy járni fognak ezen az úton, hanem másokat is ezen az úton járni tanítanak. Mert ez a nagy kérdés: emberként, és sajátosan itt Erdély országban, hogy mely úton járunk? Milyen igazságban higgyünk, és milyen életet éljünk? Egyéni sorskérdésként akár Csongor példáját is felvethetjük, akit a kalmár, a fejedelem és a tudós képében mindenféle kísértések hármasságát fogad. Melyiken induljon? Anyagi, barbár világunkban sokan úgy érzik, hogy mindent zsebre lehet vágni, vagy öncélú, istentelen tudás burjánzásának a világában milyen utat válasszon ifjúságunk, gyermekeink – kérdezzük Vörösmarty hőseivel. A közösségi útkeresés viszonylatában Mózes könyvéhez nyúlunk vissza, ahol azt olvassuk, hogy az életet és a halált adtam elődbe, az áldást és az átkot, a jót és a gonoszt. Válaszd azért az életet, azért, hogy élhess! Én vagyok az Élet, mondja Jézus önmagáról. Ő a te életed, mondja ezzel egybehangzóan Mózes könyve, az Ő utain járj, olvassuk az idézett igében.

Kedves testvéreim, akármiféle kísértések vennének körül, a Kelet sokszínű vallási világában merült fel ez a kérdés, a kísértések, a félelmek világában, ahol aztán azt olvassuk, hogy ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen. A pusztai megkísértés is eszünkbe juthat, Krisztus Urunk miként állott ellen a kenyér, az éhség, az anyagi világ kísértéseinek, a hatalomnak. Közvetlenül ez igazság előtt a világ hatalmasainak gondolkodásával szöges ellentétben olvashatjuk a lábmosás történetét, a krisztusi alázatrol, talmi igazságok, úttalan utak és útvesztők, halálba vezető átkos utak tömkelegében járva, mi itt élő krisztusi keresztyének, református magyarok, testvéregyházaink közösségében, Erdélyből és a határon túlról, vagy éppen más nyelvű testvéreink, szomszédaink, sorstársaink közösségében, meg kell találnunk ezt az utat és ezt az igazságot, és akkor lesz itt, és az itt élő népek között is megbékélés, ha erre az útra lépünk rá és ezt az igazságot valljuk, akár az evangélikusokkal, akár a román ortodoxokkal, vagy görög katolikusokkal. Ha ugyanazon az úton járunk, akkor nem tévedhetünk el, akkor az Atyához megyünk! Persze ott ólalkodik a háttérben az árulás éjszakájának megannyi gyászos esete és alakja: a Júdás árulása, a Péter tagadása. Jézus halálának közelgő árnyékai itt tornyosulnak, és Tamás már itt is kételkedően kérdezi, mi módon tudhatjuk meg azért az utat. Nem könnyű, testvéreim, e kétségeskedő, lemondó, megrettentő veszedelmek közötti világban, nem könnyű dolog megtalálni az utat. Ráadásul sokan azt mondják, hogy a pluralizmus azt jelenti, hogy akár van vagy akár nincs, de valakiben kell hinni. A másság

azt mondja, hogy mindegy hogy hogyan, sokféleképpen és másképpen. Ez a fajta gondolkozás azonban idegen a mi hitünkötől, hiszen itt egyértelmű döntésről van szó Jézus mellett. A többi mellébeszélés, a többi mind kibúvókeresés, mert itt és most döntened kell! Elfogadod-e az út, az igazság, és az élet Krisztusát? Ha nem, akkor úgy elidegenülsz, mint ahogy a hitlerizmus vagy a sztálinizmus korában elidegenedtek az emberek egymástól. Akkor jobb- és baloldali diktatúrák útvesztőibe tévelyedtünk el és láttuk, mit jelent ezeknek az eredménye, emberek 10 millióinak halálát, pusztulását, nemhogy életet, hanem a biztos halált. Nemhogy igazságot, de az igazság lábbal tiprását, és a cinikus hatalmaskodást, az Isten gyermekei felett. Kedves testvéreim, azt kell mondanom végül, visszautalva az autópálya képére, hogy van út Erdélyben. Van út Romániában, meg kell találni Jézusban és Jézus által az ő igazsága révén és az ő életadó kegyelme által meg kell találnunk az utat, és meg kell találnunk a határokon átnyúló kicsiny magyar világunkat. Egyházainknak, püspökeinknek, előjáróinknak, igazgatótanácsainknak és közgyűléseinknek nincs szentebb dolga, minthogy rálépjen erre az útra és rávezesse népünket is erre az útra. Hogy készítsék az Úrnak útját a pusztában és felfakasszák az igazság forrásait és megtalálják az élet tápláló eledelét, mert „én vagyok az életnek kenyere”. Éhezni az élet kenyérére, magunkba fogadni Krisztust – ez a cél. És akkor már Ő van mibenünk és mi Őbenne. Így kell éreznünk az igazságot. Így kell osztanunk a kenyeret, mint az úrvacsorában a kenyérnek és bornak jegyeit. Ekképpen adja magát Jézus, a mai napon: íme Én vagyok az élet, az életnek kenyere, vegyétek, egyétek! Íme, én vagyok az út, jöjjetek járjatok énbennem, az én hitemben! Íme az igazságként eligazító élet, mely megigazítja lépteiteket, és megigazít benneteket.

Kedves testvéreim, ezen Ige tanításában felismerhetjük hivatásunkat. Ezen Igét helyezem szívetekbe, az Erdélyi Református Egyházkerület öröllőinak, püspökének, szolgálattévőinek és híveinek, az egész imádkozó gyülekezetnek a szívébe, Őt ne csak hallgassátok, hanem halljátok meg és cselekedjétek akaratát, ne csak hallgatói, hanem megtartói legyünk Isten Igéjének. Ámen.

Csiha Kálmán

Marosvásárhely

Legyenek a ti derekaitok felövezve...

Alapige: Lukács 12,35–38

Kedves Testvéreim, kedves utódom és szolgatársam, új szolgatársak. Az Úr Jézus szavait olvastam. Az Úr Jézus az apostoloknak itt három kincset adott. Ehhez a három kincshez három feladat társul és egy ígéret. Én ezt a három kincset szeretném átadni nektek.

„Legyenek a ti derekaitok felövezve” – ez az első kincs. Tudjuk, hogy abban az időben, amikor az Úr Jézus ezeket a szavakat mondta, az őv valami olyan volt, mint most is a katonaságnál. Amikor valaki szolgálatba lép, akkor felcsatolja az ővet. Átadom neked, kedves szolgatársam, a püspöki ővet. Negyvennégyen hordtuk ezt, változó időkben, nagy megpróbáltatások, reményvesztések és reménykeltések idején, összetörtetések és újrafelállások idején, ezt az ővet hordták az őseink. 44 püspök keze nyoma van rajta, és lelke nyoma, és álmai, és könnyei, és reménysége, és keserősége és imádságai. De ez az őv azért drága mindenekfelett, mert ezt az Úr Jézus adta tanítványainak. Az első két nyom az Úr Jézusé. A többi nem fontos. De ez fontos, és örökre megmarad. Drága ez az őv, szép ez az őv. Kívülről, ha nézik, méltóság, szép szolgálat, gyönyörűséges fáradozás. De belülről ez az őv sokszor szeges, sokszor szívünket sértő, sokszor életünket felvérző,

egészségünket tönkretévő, sokszor keserőségekkel teljes öv. Az Úr Jézus azt mondta valamikor, főpapi imádságában, Atyám, akarom, hogy ahol én leszek, ők is ott legyenek. Az Úr Jézus övéhez hozzátartozott sok csoda, sok gyönyörűséges pillanat, de a töviskorona és a keresztfá is. Vedd át az övet, vegyétek át az övet, kedves testvéreim! Ne azért vegyétek át, mert kívülről szép ez az öv, ne azért féljetek tőle, mert belülről sokszor felsebez ez az öv, hanem azért vegyétek át Isten iránti hálaadással, mert a krisztusi szolgálat öve, mint egyházunk és népünk megtartásának, szolgálatának öve ez az öv. Legyenek a ti derekaitok felővezve! Ne várjatok külső csillogást ettől az övtől! Ne féljetek a belső fájdalmaitól! Szolgálataitokban legyen az a szép, csodálatos gyönyörűség, hogy Krisztus adta az övet, neki szolgáltok, Isten dicsőségére, Anyaszentegyházunk és népünknek javára. Isten adjon nektek áldott szolgálatot! Mindig megilletődve, és meghattottan tekintsetek erre az övre!

És legyenek szövétnekeitek meggyújtva. A szövétnek mai szóval: fáklya. Tudjuk milyen a szövétnek, hogy készítik? Egy botra rongyokat csavarnak és bemártják szurokba. Amíg a szövétnek nincs meggyújtva, addig csak egy szurkos, csúnya bot. A szövétnek akkor éri el a hivatását, amikor meggyújtják. Akkor kivirágzik belőle a fény és a meleg, akkor egyszerre ünnepélyessé, utat mutatóvá, Isten dicsőségét szolgálóvá válik. Ilyen az egyházban a szolgálat is. Ilyenek az egyházi törvényeink is. Ilyenek a határozathozatalaink is. A Szentlélek tüze nélkül csak egy szurkos bot, amivel lehet vágni egymást, lehet agyonütni a másikat és nem ér semmit. De mikor a Szentlélek tüze meggyújtja, akkor egyszerre ajándék lesz, Isten fénye lesz, lélek melege lesz, erdélyi sötétben útmutató világosság lesz, amit érdemes magasra tartani, hogy sokan lássák, és hogy sokan utána tudjanak menni. Krisztus azt mondja, legyenek a ti szövétnekeitek meggyújtva. Még akkor is, ha szívetek is vele ég, soha se engedjétek, hogy a szolgálat csak egy szurkos bot legyen, hanem legyen mindig égő szövétnek, ami Krisztustól kapja a lángot!

És harmadszor legyetek hasonlók az olyan emberekhez, akik az ő urukat várják, mikor jó a mennyegzőről, hogy mihelyt megjő és zörget, azonnal meg is halljátok ezt a zörgést. Átadom nektek, és neked, kedves utódom, szolgatársam, a Krisztus erdélyi házának szolgálatát, Krisztus református erdélyi házának szolgálatát. Régi ház ez, viharvert ház ez. Nem sok külső csillogás van benne. Szobáiban sok a nyomorúság, sok a szegény nyugdíjas, sok a széltől sodort árva gyermek, sok a megkeseredett lélek, sok a magányos harcban egyedül maradt lélek. Szegény ház ez! Viharoktól dobált ház ez! De nekünk drága. Ezt adta nekünk az Isten. Mi ebben a házba születtünk, bennünket ebben a házban ölelt át Isten szeretete, mi ebben a házban konfirmáltunk, itt folyt fejünkre a keresztség, bennünket itt ölelt át az Isten. Mi szeretjük ezt a házat, ezt a viharoktól tépett, sokszor beázott, sokszor bemocskolt drága házat, mert ez a mi Anyaszentegyházunk, mert ez a mi otthonunk. Ezt adta nekünk itt Isten, Erdélyt, Romániát a Királyhágótól Konstanciaig.

Átadom nektek az ajtó szolgálatát. Azt mondja az Úr Jézus, legyetek hasonlók az olyan emberekhez, mint akik az ő urukat várják. Nem tudunk mi olyanok lenni. Ti se fogtok tudni olyanok lenni, csak hasonlók. Legalább hasonlók legyünk az igaz szolgálkhoz, akik az ő urukat várják. Sok mindent várunk. Várunk politikai-gazdasági változásokat. Mindig reménykedünk, és sokszor csalódunk. De egyvalaki van, Akit nemhiába várunk, Aki megjön, s Aki a mennyegzőről jön, Aki mindig örömet, reménységet, mosolyt hoz, és aki mindig megtart bennünket. Jönni fog majd, álmatlan éjszakákon, áldott istentiszteleteken, reá hallgató népünk körében. Jönni fog Jézus. Más is fog jönni. Mások is fognak jönni. Sokan fognak majd zörgetni az ajtón, és különböző lelki és teológiai irányzatok fognak zörgetni az ajtón, átadom nektek a figyelés áldott szolgálatát, tudjá-

tok, hogy mikor kell zárva tartani az ajtót, és mikor kell megnyitni az ajtót, mert a ház ura jön.

Átadom nektek ezt a drága házat. Nem én adom át, Jézus adja át. Én csak a szolgálataát adom át. Átadom az álmatlan éjszakákat, átadom a gondot a kicsi gyülekezetekben, átadom az iskoláinkért való szüntelen harcot, átadom a reménységet, hogy egyszer mindent visszakapunk. Átadom a szent bizonyosságot, hogy Jézus van velünk és azért érdemes küzdeni, szenvedni, csalódní, újra talpra állni, mert amíg vele vagyunk, legyőzhetetlenek vagyunk. Átadom nektek a Jézus-érkezés ezer csodáját, amikor felragyog a régi ház és egyszerre gyönyörűsége és szép lesz benne minden, amikor a mi Krisztusunkkal találkozunk. Szeressétek ezt a házat! Én tudom, hogy szerettem. Szolgálatom minden szent öröme és békessége ennek a háznak a szeretete volt. És a Gazdának a szeretete, Aki annyszor megérkezett, nemcsak a püspöki szolgálomban, hamarabb is. Volt amikor a Duna-deltában, volt amikor áldott gyülekezeti közösségben, volt amikor személyes fájdalmaimban. Aki annyszor megérkezett – mint a ti esetetekben is. Megérkezett és belépett a házba. Isten adja nektek a nagy örömet, hogy sokszor zörgessen, s tudjátok megnyitni Erdély házának kapuját a református Erdély házának kapuját, hogy Krisztus lépjen be a mi népünk szívébe.

Átadom nektek a többi gyülekezet, a többi egyház, és a többi nép szeretetét és tiszteltét. Tudjanak ők is ajtót nyitni, hogy mi, akik együtt vagyunk és együtt élünk, s azok a szeretteink, vendégeink és testvéreink, akik Európában felkerestek és Krisztus zörgető keze voltak sokszor, tudjanak ők is mindig együtt örülni velünk, amikor megérkezik a mi Urunk. Mert ő felövezi magát s akkor leültet bennünket szolgálataát és az a csodálatos nagy kegyelem, hogy az Isten Fia szolgál nekünk. Mindent, amit elértünk, az Ő szolgálata volt. Kívánom, hogy tudjon benneteket is maga mellé ültetni, és szolgálni nektek. Úgy van írva, hogy ha megjő a második örváltásból, és ha a harmadik örváltásból jő meg, és úgy találja őket, boldogok azok a szolgálak. Anyaszentegyházunkban most már 44. örváltás van. Kívánom, hogy Isten áldása legyen ezen az örváltáson és boldogok legyenek a szolgálak, akiket vigyázva talál, amikor megérkezik. Ámen.

Pap Géza

Kolozsvár

Ha a te orcád nem jár velünk...

Alapige: 2Mózes 33,15

Keresztyén Testvéreim, Ünneplő Gyülekezet. A felolvasott ígéréslet a pusztai vándorlás egyik fontos eseményét mutatja be számunkra. A zsidó nép határvonához érkezett, méghozzá a Sinai-hegyhez, az Istennel való szövetségkötés hegyéhez. Ismerős a történet. Isten Mózes felhívja a hegyre, hogy átadja neki a két kőtablát a tízparancsolattal. Közben a nép úgy gondolja, elhagyta Isten. Aranyborjúistent készít magának, hogy legyen akiben bizzon, és legyen, aki az ő útját továbbra is vezesse. Ez istentelenség miatt, az Úr megbünteti az Ő népét. A 33. fejezet, amelyből ezt az ígérésletet felolvastam, ennek a jól ismert történetnek a folytatása. Megszólal az Úr és egyszer csak azt mondja, így olvassuk ezt az Igében: „Eredj, menj fel, Mózes innen, te és a te néped, a tejjel és mézzel folyó földre. Eredj, menj, induljatok” – mondja az Úr Isten. Nagyon úgy néz ki, hogy a Mindenható Úr az istentelenség miatt nem haragudott meg felettébb népére. Nagyon úgy néz ki, hogy a Mindenható Isten hajlandó elfelejteni azt, amit a nép cselekedett, megígéri nekik: angyal kísér el titeket és angyal fog védelmezni, hogy harcolni tudjatok a pogány népek ellen. Megesküdtem Ábraháma – mondja az Úr, hogy nektek

adom azt földet. Így be foglak vinni titeket arra a földre, amelyet nektek ígértem. Ezt könnyen megúsztuk – mondták sokan, akkor, ott a nép közül, nem haragszik annyira Isten, velünk lesz, elkísér bennünket. De megszólal az Úr és szava lesújtó, döbbeneteltelő, az Isten kijelenti: menjetek, de én nem megyek veletek!

A zsidó népnek ott el kell döntenie: indul, vagy marad, továbbmegy, de Isten nélkül, vagy igényli az Isten jelenlétét, vezetését és tanácsát. Nagyon sokan megijedtek, kétségbeestek, sokan kérdezték, mi lesz velünk, ha Isten nem jön, mi történik velünk, ha magunkra hagy. Bizonyára akadtak olyanok, akik megvigasztalták a népet, és azt mondták: végső soron mit mondott az Isten: adja az Ő angyalát, aki védelmezni fog minket. Megígérte, ismét kijelentette, hogy elkísér bennünket addig a földre, amelyet nekünk tartott fenn, amelyet nekünk ajándékozott. Mi a baj? Hogy nem jön velünk? Hát, tudjuk mi az utat, tudjuk mi, hogy merre kell mennünk. Akkor és ott a zsidó népnek el kellett döntenie: Istennel vagy Isten nélkül szeretnének továbbmenni. Mózes foglalta imádságában, ebben a felolvasott ígérészetben, nemcsak a saját maga, de az egész nép kérését: „Ha a te orcád nem jár velünk, ne vigy ki innen bennünket.”

Isten újszövetségi, magyarul beszélő népe, a Jézus Krisztus születésének 2000. esztendejében, a mi keresztyénségünk 1000 esztendő múltjával, reformátoraink 483. esztendejében határvonalhoz érkezett. Ennél a határvonalnál megállít, megszólít bennünket és azt kérdezi tőlünk, hogyan szeretnétek továbbmenni? Istennel vagy Isten nélkül? Igényeljük-e az Ő lelkét, orcáját? Fontos-e az Ő orcájának világossága a hátralévő időben, az utolsó időben? Vele vagy Nélküle szeretnénk-e a vándorutat megtenni? Lehet, hogy sokan azt mondják, van nekünk egy ügyes csapatunk, íme itt, most le is tette egy fiatal gárda az esküt, van nekünk egy jó programunk, bátorsággal tekinthetünk a jövő felé. Lehet, hogy sokan azt gondolják: nem jön az Isten velünk? Végre itt az ideje, hogy megmutassuk mire vagyunk képesek, végre eljött az ideje, hogy nagyot mondjunk, nagyot alkossunk, új dolgokat teremtsünk, végrehajtsunk. Ha Isten nem jön, ám maradjon, megtaláljuk az utat mi Nélküle is. Nem véletlenül állt oda az Erdélyi Református Egyházkerület újonnan megválasztott tisztviselőinek mindegyike az Isten színe elé. Nem véletlenül térdeltünk le az Isten színe elé, és nem véletlenül kértük az Ő áldását. Mert tudjuk, mert átéltük, mert tapasztaltuk, hogy egyedül nem megy. Mert mi tudjuk, átéltük, tapasztaltuk nemegyszer, az Ő kegyelme, az Ő segedelme nélkül semmit nem ér az elhárításunk, semmit nem ér a mi fiatalos lelkületünk, semmit nem ér a mi erőnk, mert elfáradnak a legkülönbek is. Mi nem is akarunk Nélküle indulni, mi az Ő áldását, kegyelmét, segedelmét igényeljük és Mózesrel együtt mondjuk, kérjük az Urat: ha a Te orcád nem jár velünk, ne vigy ki innen bennünket. Mit kér Mózes? Az Isten orcájának jelenét. Ő azt kéri, hogy az Isten orcája járjon velünk. Különleges szakkifejezés, a Isten orcája. Olyan sokszor találkozunk vele a Bibliában. Mindig ez a gondolat társul hozzá: ha Isten orcájával reátékint valakire, az az Ő kegyelmét, gondviselő szeretetét kapja. Ha az Isten elfordítja orcáját az Ő népe felől, akkor az Ő népe magára marad, és ki lesz szolgáltatva mindenféle kísértésnek, támadásnak. Nem véletlenül szólal meg a Bibliában olyan sokszor ez a nagyon őszinte kérdés: fordítsd felénk a Te orcádnak világosságát. Mit igényel Mózes? Az Isten jelenlétét. Az Isten orcája az Ő személyes jelenlétét jelenti. Mózes azt kéri, hogy a hátralévő úton a pusztai vándorlásban Isten maga legyen jelen. Ne csak az Ő angyalát küldje, ne csak ígéretével kecsegtessen, Ő maga kísérje el az Ő népét. Ezt kérte Mózes, ezt szeretnénk mi is kérni. Ezzel a hittel, ezzel a reménységgel szeretnénk az Ő felséges színe elé járulni. De kiderül testvéreim, éppen ebből a történetből, hogy ahhoz, hogy Isten ott legyen az Ő választott népével, ahhoz, hogy az Isten orcája valóban elkísérje, együtt járjon az övével, bizonyos feltételeket a népnek is teljesítenie kell. Ha megnézzük ennek a történetnek a környezetét, ha az egész 33. fejezetre

tekintünk, akkor néhány olyan fontos mozzanatot láthatunk meg, amely mind-mind feltételként szerepel. Az Isten akkor hajlandó az Ő népével együtt menni, akkor hajlandó az Ő orcáját népe felé fordítani, ha az néhány fontos feltételt teljesít. Azt olvassuk például itt a történet kezdetén, Isten megparancsolja az Ő népének, vessék le az aranyfülbevalókat és mindenféle ékszert, amivel kidíszítették magukat. Ezek az ékszerek minden bizonnyal amulettek voltak, egyiptomi istenségekre emlékeztettek, a belé vetett bizalmat voltak hivatottak kifejezésre juttatni. Mit mond Isten: ugye igénylitek, hogy veletek maradjak? Vegyétek tudomásul, akkor csakis nekem lehet szolgálni. Minden pogányságot, minden pogány istent le kell vetni, el kell vetni. Mert az bűn az Ő szemében. Újat kezdeni nem lehet csak őszinte Isten előtt való megállással. Újat nem lehet úgy kezdeni, hogy meghagyom a bálványaimat. Újat nem lehet úgy kezdeni, hogy nem tartok őszinte bűnbánatot Isten színe előtt. Úgy állunk mi oda Isten színe elé, őszinte bűnbánó szívvel, és kérjük legyen velünk, segítsen megtagadni a bűneinket, segítsen elvetni a mi bálványainkat, mert mi egyedül neki szeretnénk szolgálni, az Ő nyomdokain szeretnénk járni. És azt olvassuk ugyancsak ebben a történetben, Isten többször megállapítja, többször kimondja az Ő népéről: ti keménynyakú nép vagytok. A keménynyakúság azt jelenti, tudja, hogy mit akar, nem hagy a magáéból, egészen biztos, hogy neki van igaza, Ő ismeri az utat, tudja, hogy merre kell menni. A keménynyakúságban van valamilyen biztonságérzet. Mi képesek vagyunk megvalósítani, amit szeretnénk. Isten viszont pont azt igényelné, hogy az Ő népe tudja fejét meghajtani, hogy ne legyen olyan keménynyakú. Egyértelmű, testvéreim, Isten népének nem valaki más előtt kell fejét meghajtania, hanem egyértelműen az Egy Igaz Isten színe előtt. És pont erre nem hajlandó! A mi református egyházunkban nagy nyomorúság, hogy sokszor a saját, nagyon emberi elképzelésünk válik igazán fontossá. Mi tudjuk azt, hogy mit kell tennünk, mi tudjuk azt, hogy a mi népünket hogy kell megmenteni. Van nekünk tervünk, van nekünk elképzelésünk. Közben az Istennek terve, az Istennek elképzelése, az Istennek programja háttérbe szorul. Mi akkor számíthatunk az Isten kegyelmére, segítségére, ha úgy tudunk odaállni az Ő színe elé, hogy fejünket meghajtjuk, és engedjük, hogy az Ő célja, az Ő terve, az Ő programja valósuljon meg!

Érdemes odafigyelni ennek a történetnek még egy kicsiny részletére. Arról olvasunk, hogy Mózes a tábor mellett felállítja Isten sátorát. Aki az Urat keresi, ki kell menjen a gyülekezet sátorába. A tábor a hétköznapiok jelképe, a gyülekezeti sátor az ünnepi alkalom, az Istennel való találkozás helye és lehetősége. A gyülekezetnek pedig össze kell gyűlnie és ki kell mennie oda, az Isten sátorába, a gyülekezet sátorába, mert ott történhet meg a csoda, hogy a bűnös, nyomorult ember találkozik a Mindenható Istennel. Ott történhet meg a csoda, hogy Isten beszélget Mózesrel úgy, mint ember az ő barátjával. Ott lehet üzenetet kapni, ott lehet üzenetet átvenni, üzenetet továbbítani, Isten útmutatása szerint ünnepelni, ott lehet Istennel találkozni. Ha mi igényeljük, hogy Isten velünk jöjjön, ha nekünk fontos az, hogy Isten az Ő orcáját felénk fordítsa, ha nekünk fontos az, hogy Ő velünk járjon, akkor nekünk keresnünk kell azokat a helyeket, alkalmakat és lehetőségeket, ahol Ő szólíthat meg, ahol Ő lelkének erejével megérinthet, ahol Ő üzenhet.

*

Az Egyházkerületi Közgyűlés megválasztott tisztségviselői a gyülekezet közösségében leborult Isten színe elé. Most Istent szólítjuk és Istent kérjük: Urunk fordítsd felénk a te orcádnak viláosságát. Urunk, mi szeretnénk őszinte bűnbánattal előtted megállni, és bűneinket a te színed előtt megvallani. Szeretnénk minden bálványt életünkéből ki-

hagyni, csakis Neked szolgálni, csakis Téged szolgálni. És szeretnénk úgy az Ő színe elé állni, e gyülekezet közösségében, mint akik az Ő szavára és üzenetére figyelnek, akik most itt összegyűltünk, de különböző gyülekezetekhez tartozunk. Szeretnénk Őreá figyelni, nem csak néha-néha, életünknek nagy és ünnepi alkalmain, hanem szeretnénk folyamatosan az Ő színe előtt megállni és Tőle kérni az Ő kegyelmét és bocsánatát. Vajon adja-e Isten nekünk ezt? Vajon indulhatunk azzal a reménységgel, hogy az Isten orcája, orcájának világossága felénk fordul? Emlékeznünk kell, és ezt nem lehet kihagyni, ezt nem lehet elfelejteni. Isten irántunk érzett érzéseit 2000 esztendővel ezelőtt megmutatta, amikor elküldte az Ő Egyszülött Fiát. Jézus Krisztusban, Isten orcájának világossága ragyogott fel a bűnös, gyarló emberen. Ki a Jézus Krisztusban megjelent kegyelem nekünk. A benne megjelent Isten orcáját tekintjük, és ezért merjük mondani, ennek alapján merünk az Isten jelenlétében bízni, merítünk bátorságot. Immanuel – velünk az Isten. Az Ő kegyelmét és gondviselő szeretetét, az Ő áldását kérjük életünkre, a gyülekezetre. Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk. Ámen.

Vasárnapi prédikációk

Darabont József

Mezőcsávás

Húsvét után

Alapige: János 21,15–17

Bibliailvasás: Kolossé 3,1–10

A János evangéliuma 21. részének elején ezt olvassuk: „elmegyek halászni, ...elmegyünk mi is teveled”. Számomra olyan lehangoló ez a két mondat. Mintha ezt mondanák a tanítványok: „nekünk úgy is minden mindegy, meghalt a mi Urunk s Vele együtt bennünk is a vágy, az erő. Igaz ugyan, hogy előnkbe állt, megmutatta sebeit és elmondta azt, hogy Ő él. De ki tudja, hogy mi lesz ezután? Mi lesz velünk? Visszatérünk a régi munkánkhoz, halászunk.”

Péterék esetleg álmódják a régi szép időket, amikor hatalmas sokaság követte Jézust, imádkozni tanultak Tőle, gyógyított mindenféle betegséget. De mindez már a múlté.

Eltelt a húsvéti ünnep minden gazdagságával, csillogásával, ajándékaival. Egy kicsit „feldobott”. De kezdődnek a hétköznapok. Visszaállunk a régi keréknymba s mégha sokszor eredménytelennek is látszik a munkánk, végezni kell azt tovább. Lehet, hogy nem lesz melegünk, ennivalónk, egészségünk. De mit tehetnénk egyebet? Sokaknak volt már ilyen érzése, ünneptelen hangulata. Elfeledkezünk arról, hogy amíg mi viaskodunk az árral, fáradtan, éhesen tépásszuk hálónkat, addig Valaki a parton áll és ránk figyel.

Jézus ünneppé teszi hétköznapjainkat. Gondoskodik olyan találkozásokról, beszélgetésekről, melyektől újra felmelegedünk. „Van-é valami ennivalótok: Gyertek ebédeljtek!”

Voltak-e ilyen ünnepeid a hétköznapokban? Amikor nem volt türelmed, lázadoztál, panaszkodtál, nem vetted észre, hogy valaki figyel, a parton áll?

Megterült az asztal, megebédelték. A Jézussal való együttlét pihenést jelentett. De egyvalakinek közülük keserves ez az együttlét.

Jézus háromszor fordul Péterhez és kérdez. Péternek felelnie kell. Vizsgálják Jézus előtt. Rosszul vizsgázott a kakas megszólalása előtt. Megtagadta Jézust.

„Szeretsz-é engem?” Mintha ezt kérdezné: „emlékszel-é még, Péter, amikor mondtad, hogy nem ismerem őt?”

Nagyon fáj az, ha valaki felemlégeti hibáinkat, tévedéseinket.

A kérdés háromszor hangzott el. Mi lehetett Péter szívében? Szerette volna azt mondani, hogy ő megbánta már ezt, elsíratta bűnét, az ő viszontszeretete tiszta. Végül csak ennyit mondott: „tudod, hogy szeretlek téged”. Egymásután háromszor válaszolt határozottan.

Amikor küzdelmeid nagy hullámai mellett a parton megszólít Jézus, tudsz-e péteri választ adni? Tavaszt vársz és az késik, bő termést remélsz az ősztől s számításaid nem valósulnak meg, beteged ágya mellett virrasztasz és rettegsz, hogy cserbenhagy a türelmed, erőd. Tudod-é akkor is mondani: Jézus, én most is szeretlek téged!? Vagy csak akkor szereted, amikor a jóból bőven merítettél? Jobban szereted-e másoknál, akik mellett zúgolódnak? Miben áll nálad a Jézus szeretése? Nemcsak annyi, hogy odadobsz valami aprópénzt az egyháznak, vagy némelykor ünnepi ruhában beülsz a helyedre a templomba, de amely a legtöbbször mégis üres? Péter válasza nem volt üres beszéd.

Harmadik vizsgálja, melyben tettekkel bizonyított, az ő élete volt. „Legeltesd az én bárányaimat!” Nem kérdezi Jézus, hogy van-e ereje hozzá, van-e kedve. Nem rója fel a

vétkét. „Indulj Péter és bizonyíts! Sokan vannak, akik nem tudják még rólam, igazságot keresnek és nem találják, éheznek, szomjúhoznak, félnek bűneik miatt, félnek a haláltól. Tele a világ szenvedő lelkekkel, az enyéimmal. Rád bízom őket.” A kiküldő parancs határozott. Nem mondhatja Péter, hogy túl sok ez neki. Nem is akarja mondani. Számára ez a küldetés kitüntetés, ez a pillanat ünnep, hiszen Jézus rábízta szemefényét, a nyáját, az anyaszentegyházat.

De legelől nem Péter megy! Hiszen Jézus ezt mondta: „Kövess engem! Ha utánam jössz, ez a nagy feladat, öröm, – és ez igazán gyönyörűsége. Poklon és szenvedésen át hazavezetem az enyéimet az én Atyámhoz. Te pedig pusztaságon, harmatos mezőn az én jobbkezem leszel.”

„Legeltesd az én bárányaimat!” ez a parancs szól nekem és neked. Apád, anyád, testvéred, az idegen, akit most láttál először? Néped fia, vagy valaki más? Nem számít és ne is számíts! Őleld át, melegíts fel a szívét-lelkét, adj enni-inni, legyen egy jó szavad hozzá, hiszen a Jézus nyájából való. Ne azon siránkozz szüntelen, hogy nincs rá erőd, időd, pénzed, nincs amiből áldozzál. Aki elhív és elküld, minden költségedet többszörösen visszafordítja neked. Meglátod, így sok örömed lesz a hétköznapiakban is. Mondd el bátran: „Reád tekintve bizton indulok.” Ámen.

Kovács István

Póka

Szeressétek ellenségeiteket

Húsvét utáni vasárnapra

Alapige: Máté 5,44

Bibliailvasás: 1János 3,14–19

A keresztyénség legjellegzetesebb, egyéni tanítása ez, Jézus parancsa, ugyanakkor emberi lehetetlenség. Isteni ajándék, a húsvét gyümölcse, akaratunk csődje, a krisztusi lélek ismertetőjele. Ez az ige szerepel a falinaptárban a mai vasárnapra. Sokszor van erről szó, igaz, hogy főleg a templomban, igaz, hogy ellenségeinktől inkább elváránk, mintsem azoknak mi „osztánánk”. Képmutatónak nem érdemes, nem hiteles és nem is igazán lehet. Őszintén pedig, a jöbi őszinteségig elmenve, szívesebben küldenénk őket néha még a pokol kapujáig is, ahelyett, hogy szeretetet próbálnánk adni.

Két dolog felől meg vagyok győződve, sőt háromról, amikor erről az ígéről van szó. Az első az, miként az ézsaiási ige is mondja (Ézs 55,10–11), Isten beszéde nem tér vissza üresen. Ha húsvétkor alkalmunk volt sok ígét, igehirdetést hallani, ezek el fogják végezni a mi szívünkben is Isten akaratát. Az úrvacsorai feloldozás és ígélet nem „a szertartás és hagyományos rend” betartása miatt történt csak, hanem a szent Isten jelenlétében, az Ő Lelkének munkája által.

A második dolog ebből egyenesen következik: „ha feltámadtok a Krisztussal az odafelvalókat keressétek” (Gal 3,1), azaz a húsvétnek gyümölcse kell hogy legyen minden hívő keresztyén életében. Aki nem csak hallotta a húsvéti evangéliumot: „*bizonnyal feltámadott*”, hanem szívébe is fogadta a feltámadás tényét, és annak következményeit saját egész életére nézve, annak mondja ma Jézus, hogy ez a világot megváltoztató isteni cselekedet, a Golgota és húsvét, minket is el akar indítani az Isten iránt való engedelmesség Golgotán keresztül vezető, de örök mennyei dicsőség felé mutató útján, és ezen az úton így szólít meg ma az ÚR: szeressétek ellenségeiteket!

Végül pedig, ha Krisztus kéri, parancsolja, hogy ellenségeinket is szeressük, akkor ez evangélium, mert azt jelenti, hogy ez lehetséges. Lehetséges Annak hatalma által, Akinek akarata nélkül egyáltalán „semmit sem tehetek, sőt meg sem mozdulhatok”, de Ővele és Őáltala semmi nem lehetetlen.

Jézus szavára – szeressétek ellenségeiteket – a helyes viszonyulást Nikodémus adja meg, aki ámulva és talán hitetlenkedve, mégsem távozik a Mestertől azzal, hogy zöldséget beszél ez az ember, hiszen aki már megöregedett, nem térhet vissza az ő anyjának méhébe, hogy még egyszer szülessen, hanem azt kérdezi Jézustól: Hogyan történhet meg mindez? (Jn 3,9 – új ford.) Megnyílik Isten ígéje (... a hívő előtt az Úr megfejtí önmagát – 458. ének) az előtt az ember előtt, aki be meri vallani, hogy Uram, nem értem, nem is tudom elképzelni, hogy ellenségemet szeressem, de „a te szavadra” hajlandó vagyok engedni, ezért kérlek, mond el, hogyan lehet? Az énekszerzővel együtt imádkozhatjuk: „Szent szavadra hallgatok, / Tévedés az én bajom, / Én hamisság s bűn vagyok, / Te igazság s irgalom.” (388. ének, 3. vers)

Akkor értettem meg jobban ennek az ígének üzenetét, gazdagságát és szépségét, amikor valakitől így olvastam a személyes választ erre a jézusi parancsra: Uram, én az ellenségemet szeretni nem tudom, de szeretni akarom. Ez az ember őszinte volt, ismerte önmagát és ismerte Istent. Nem próbált mellébeszélni, magyarázkodni, mint ahogy sokszor előfordul saját életünkben, olykor már Istent is kioktatva, mikor ilyeneket mondtunk, hogy: Igen, Istenem, oly jó a templom csendjében és áhítatos hangulatában elmerengni a Te isteni világod rendjén, szép tanításaidon, de hát ma már egészen más a világ, nem lehet csak úgy dobálni a szeretetet. S az én helyzetem különös (mindenkire áll), az én ellenségeimről sok mindent tudni kell, én már annyi mindent (rosszabb esetben: mindent) megpróbáltam, de ez a mai körülmények között még Neked sem sikerülne..., és mindenki tetszés szerint, saját szavaival folytathatja.

Ismétlem, az előbb idézett magatartás őszinte, önismeret és Isten-ismeret rejtőzik mögötte. Én nem vagyok rá képes, Te meg tudod cselekedni, tedd meg hát az én életemben is, hogy szeretni tudjam még az ellenségeimet is. Akarom Uram! Hogyan lehetséges ez?

Csodálatos hitet, Istenben bízó szilárd meggyőződést érzek másik szép énekünk szavainak egyszerűségében: „Az én erőm kicsiny, / S a bűn erős nagyon: / Te tudsz s akarsz segíteni, / Hát segíts bajomon!” (298. ének, 3 vers) Isten mindenható, tud rajtunk segíteni akkor is, amikor átéljük tehetetlenségünket és ömberi természetünk csődjét az ellenség iránti szeretet megvalósításában. Isten tud, és akar is segíteni, ezért küldte szent Fiát, hogy a magatehetetlen, bűn és gyűlölet mocsarában süllyedő emberen segítsen, kimentse, életet és új szívet adjon néki. Kész vagyok-e megvallani: erőm kicsiny, kész vagyok-e szívbeli bizodalommal mondani Neki: „hát segíts bajomon”. Nem a mi feladatunk a megváltás, nem emberi erőfeszítés eredménye a szeretet. A mi feladatunk kiáltani, az ellenség szeretetéhez segítséget kérni, Istent „szaván fogni”: „Hívj segítségül engem a nyomorúság idején, én megszabadítlak téged és te dicsőítesz engem.” (Zsolt 50,15) Ha átéltem már, hogy milyen nagy nyomorúság az, hogy szeretni nem tudok, akkor kérjem, imádkozzam: hát segíts bajomon.

Kérdezhetnénk azonban azt is (még ha farizeusnak tűnne is), hogy kicsoda az én ellenségem? Mózes törvénye nem mondja, hogy gyűlöld ellenséged, valószínű, hogy az esszéneusok tanítása alapján lett általánosan elfogadott magatartás Jézus idejében az ellenség gyűlölete. De ki ez az ellenség? Az Ószövetség idején világos volt, hogy kik Izráel, Isten, vagy adott esetben a kegyesek ellenségei, de abban az új értékrendszerben, melyben Jézus még a farizeusokkal is kimondatja, hogy a samaritánus is lehet felebarát, sőt, az kell hogy legyen, kit lehet még ellenségnek nevezni? Nem fölösleges egyáltalán

erről a kérdéstről beszélni a jézusi, újszövetségi, keresztyén etika alapján, mely szerint mindenki felebarátom, így pedig ellenségem nincs is többé? Klasszikus válasz, de találó: Nem lehet, de kell. Nincs ellenségem, de az ellenséget szeretnem kell. Mert a keresztyén világban néha az elmélet nem fedi a gyakorlatot. És ez fokozottan érvényes református keresztyénségünkre, az tudniillik, hogy hallgatjuk az igehirdetést, igaznak is tartjuk azt, csak a hétköznapjaink, a gyakorlatunk cáfol meg bennünket. Ellenségünk nincs, mert a samaritanusok is felebarátaink a jóhiszemű nyilatkozatok szintjén, akár nemzeti, vagy egyházi, gyülekezeti, családi, sőt egyéni életünk szintjén is, de mi közelebbi és távolabbi „felebarátainkat” is alaposan gyűlölni tudjuk. Nem fölösleges a húsvétkor feltámadt Megváltó húsvét után élő, mai keresztyénekhez intézett parancsa: szeressétek ellenségeiteket. Aki a keresztyénség útján már mindenkit felebarátjának tud tekinteni, az értse így ezt a parancsot: szeress mindenkit, még azt is, aki téged tekint ellenségének.

Mit jelent ez a gyakorlatban? Engedelmisséget és Istenre figyelést. Ha én nem tudom ezt (sem) önmagam erejéből, tehetségemmel, hitemmel megvalósítani, de szeretném, hogy Isten Lelke elvégezze bennem, akkor fokozottan Istenre kell figyelnem, készen arra, hogy Lelkének indítására elinduljak és kész legyek cselekedni az Ő akarát. A szeretet magába foglalja a Biblia szerint a szolgálatot, a hűséget, a megbocsátást, a másik különbnek tartását önmagamnál, az áldozatot, a másik ember feltétel nélküli elfogadását, sőt, ki merné ezt még az ellenségre is vonatkoztatni, az önfeláldozást. Isten Lelke ilyen érzéseket táplál a keresztyének szívében, ilyen tettekre, magatartásra indít még az ellenség iránt is, ezeknek megvalósítása jelenti mai alapigénk teljesítését.

Ha mindezeket komolyan végig merem gondolni, a publikánussal együtt felkiáltok: „Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek!” (Lk 18,13)

Szeretni nem tudok, de szeretni akarok. Nincs bennem, de megvan Istenben. A szeretet, így az ellenség szeretete is Isten kegyelmi ajándéka, a Lélek gyümölcse (Gal 5,22). Az újjászületett ember kiváltsága, a húsvét utáni keresztyének lehetősége, azoké, akik feltámadtak a Krisztussal, azoké, akik el tudják már mondani az apostollal: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.” (Gal 2,20)

A mi feladatunk tehát az, hogy szeressük ellenségeinket. Az én feladatom az, hogy engedjem a bennem élő Krisztust, hogy szeresse ellenségeimet. Húsvét utáni keresztyénként ne az én indulatom irányítsa életemet többé, ne az én képességeim határozzák meg szavaimat, tetteimet, még gondolataimat sem, hanem alázattal félre tudjak állni, és helyet engedjek az Úrnak életemben. Ő az, aki szolgálni és megbocsátani tudott még az ellenségeinek is, Ő az, aki ellenségeiért imádkozva tudta életét áldozni, Ő az, aki énérettem is megtette mindezt, amikor még ellensége voltam (Róm 5,10) bűneim miatt. Krisztus énbennem és énáltalam is szeretni akarja embertársamat, még akkor is, ha bármilyen értékreld szerint annak neve ellenség.

A szeretet apostola a húsvét átélésének hitelességét méri le a szeretettel: „Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi atyánkfiait.” (1Jn 3,14) Ha Jézus Krisztus szeretete benned van, általad ki tud áradni felebarátaidra, ellenségeidre, akkor ebből tudhatod: volt húsvétod, átmentél az életbe, Az, Aki most Benned él, mindörökké Veledd marad. Halleluja. Ámen.

Nagy öröm a mennyben

Alapige: Lukács 15,1–7

Bibliolvasás: Zsoltárok 23,1–6

Jézusnak ez a példázata is örök időkre szóló figyelmeztetés, különösen az ún. vallásos emberek számára. A mi számunkra is kísértés, hogy egyeseket a vallásos élet központjában levőkként tartsunk számon, másokat az egyházi élet peremén, vagy éppen azon kívül levőkként kezeljünk, még helyesebben mondvá: „lekezeljünk”. Valahogy úgy, hogy mi vagyunk az igazak, miénk az Isten országa, azok a bűnösök pedig elkárhoznak.

Ez volt a helyzet a Jézus idejében is. A magukat igazaknak tartó farizeusok és írástudók lenézték, sőt kiközösítették a gyülekezetből azokat, akik zsidó létükre, a megélhetéssért vámszedői hivatalt vállaltak, vagy akik nem gyakorolták a törvény előírása – ma úgy mondanánk, hogy a Kánon – szerint hitüket. Lehet, hogy nyilvánvaló bünt követtek el, s a bűnük kitudódott, illetve nem tudták, vagy nem is akarták takargatni.

Vizsgáljuk csak meg magunkat! Gyakran ezt mondjuk: az részeges, az káromkodó, az parázna. Kellemetlen a társasága. Lehetőleg elkerüljük. Válaszfalat húzunk ember és ember közé, s így egyre jobban eltávolodunk egymástól. Pedig ki tudja, mi van annak a másiknak, annak a „bűnösnek” a lelkében. Lehet vágyakozás, sőt sóvárgás az Úr hajléka után, ahogy a zsoltáros mondja: „Kívánczik, sőt emésztődik lelkem az Úrnak tornácai után.” (Zsolt 84,3) De kiközösítettek, nekem ott nincs keresnivalóm!

Mit tettem én, mit tettél te, mit tettünk mi, hogy az a másik megízlelhesse, hogy jószágos az Úr? Vajon nem éppen mi vagyunk a bűnösök abban, hogy nem kínáltuk meg a szeretetnek, az isteni kegyelemnek a kenyérével? „Sótalanok” maradtunk a másik iránt. Nem tudtuk megízesíteni az életét. Hagytuk, hagyjuk a sötétben botorkálni, ahelyett hogy világosság lennénk az ő számukra is az Úrban. Vajon nem ezért keserű, izelten, sötét az életük? Nem vállaltunk, nem vállalunk közösséget az „ilyen” emberekkel!

Jézus minden előzetes feltétel, előzetes kikötés nélkül felkínálta nekik a szeretetet. Azok az elesettek, azok a kiközösítettek, azok a lenézettek éppen azt érezték meg, hogy Jézus még így is szereti őket. Ezért közeledtek Hozzá a vámszedők és bűnösök. Azt fejezi ki ez az ige, hogy ezek próbálták megközelíteni Jézust. Érezték a maguk tisztátalanságát, éppen ezért volt bennük valami tartózkodás: hátha nem fogad el, hátha visszautasít, hiszen Ő szent, mi pedig bűnösök vagyunk. Ez a közelgetés ki nem mondott, mégis valóságos bűnbánat volt és a szent élet után való vágyakozás kifejezése.

A Bibliából tudjuk, hogy sokan mentek Jézushoz, hogy kérjenek, hogy kapjanak Tőle valamit. Mentek, hogy gyógyítsa meg őket, vagy szeretteiket; vagy ahogy Jézus mondta, azért kerestek, mert ettetek a kenyerekből.

Ezek a vámszedők és bűnösök csak azért mentek, hogy hallgassák Őt. A Jézus beszéde, az ige, a sötétben világító szövegnek útmutatás lett a számukra. Az Ő beszéde, az ige gyógyító balszam lett bűnös életükre. Az Ő beszéde, az ige számukra kivezető út lett a halálból az Isten szerinti életre.

Tudok-e én így ígét hirdetni? Tudsz-é te így bizonyosságot tenni Jézusról?

Jézus azonban nem csak beszélt – nem elégségesek a szép szavak –, hanem közösséget vállalt velük: magához fogadta és velük együtt evett. El tudom képzelni, hogy Jézus nem arról beszélt nekik, hogy ti ilyen, meg ilyen bűnösök vagytok, hanem, hogy milyen boldogság van az Isten országában, és hogy milyen gyönyörűséges Istennek élni. Jézus

úgy beszélt, hogy azoknak a vámszedőknek és bűnösöknek a lelkében felébredt a vágy az Isten országa után.

Amíg azok a bűnösök az isteni szeretet megnyilvánulásaként vették, hogy Jézus magához fogadta őket és leült velük enni – ami abban az időben az emberi összetartozás kifejezése volt –, addig a farizeusok és írástudók zúgolódni kezdtek. Azok a vallásos vezetők meg is kritizálták Jézust. Ma is akadnak ilyen kritizálók.

Mit tett erre a szeretetlen magatartásukra Jézus? Elmondta az elvesztett juh példázatát. A kérdést egyenesen nekik szegezte, de nekünk is!: „Melyik ember az közületek, akinek ha száz juha van, és egyet azok közül elveszt, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megy az elvesztett után, mígnem megtalálja azt?” (Lk 15,4)

Ebben a kérdésben benne van az egyházi, a gyülekezeti vezetők felelőssége. Vajon miért veszett el a juh? Nem vigyáztatok eléggé rá. Jézus nem mentegeti a vámszedőket és bűnösöket; a példázat szerint ők elveszettek. De a példázatból kitűnik, hogy meg kell keresni, meg kell menteni őket. Ti elmentek a juhotok után – nem drágább-e egy ember egy juhnál? Nem kiközösíteni kell a másikat szeretetlen ítélkezéssel, s nem bomlasztani kell a gyülekezetet, hanem utána kell menni és a közösségbe vissza kell hozni. Milyen súlyos feladat tehát egyházi elöljáróknak lenni!

Borzasztó lehet az elveszettnek, az egyedülvalónak! Keserves lehet az istennélkülség állapota. Aki Isten nélküli, üres életet él, azt betölti a Sátán. Jézusnak fáj az ilyen. Jézusnak az egy százalék elvesztett is drága. Jézus nem azt mondja: „hulljon a fergese”, hanem: mentsétek meg, aki megmenthető!

Meddig kell elmenni a másik keresésében? Ti meddig mentetek a juhotok után? Mígnem megtaláljátok azt. Nem szabad felületesen keresni. Nem szabad úgy, hogy megpróbáltam, de nincs mit kezdeni vele! Addig kell menni, amíg megtalálsz! Amíg meg nem találod, addig nem lehet abbahagyni. Ez a megtalálás, a rátalálás. Felfedezni a másikban, a vámszedőben, a bűnösben azt, aki hozzád tartozik, aki a te testvéred.

Van olyan elvesztett, aki magától nem tud visszajönni – mint a tékozló fiú. Több gondot, fáradtságot, türelmet, sőt szeretetet kell adni neki.

„És ha megtalálta, felveti az ő vállára.” (Lk 15,5) Nem üti, nem szidja. Hogy is írja a galáciabeliekhez írott levél? „Egymás terhét hordozzátok!” (Gal 6,2) Nehéz? Sokszor nagyon nehéz. Mégis, vegyétek fel. Öröm az ilyen teherhordozás. A pásztor nem boszszankodik, az, aki igazi pásztor, aki nem béres! Jézus így vette a vállára a keresztet. Téged és engem és valamennyiünket, minden bűnünkkel, hogy megmentsen, hogy megváltson!

Ha ti örömmel újságoljátok el és mondjátok tovább, hogy is mentetek a juhotok után, mennyit jártatok, fáradtatok érette, míg megtaláltátok: ez evangélium, ez örömhír.

„Mondom néktek, hogy ily módon, nagyobb öröm lesz a mennyben egy megtérő bűnösön, hogynem kilencvenkilenc igaz emberen, akinek nincs szüksége megtérésre.” (Lk 15,7) Jó lenne Jézusnak ezt a kijelentését minden templom bejárata felé odaírni. Így nem csak a gazda, a pásztor, de még a juh is örül!!!

Akik csak zúgolódnak, nem tartoznak még bele az együtt örvendezők, sőt a Jézussal örvendezők közösségébe. Ámen.

Virágvasárnapi prédikációk

Varga László

Marosvásárhely

Barátaim vagytok

Konfirmációi beszéd vázlatja

Alapige: János 15,14–16
Bibliolvasás: Róma 8,14–19

A mai ígéhirdetés az ifjakhoz szól. Akik megtanulták, mit tett értük, mit ígért nekik, mit vár el tőlük Isten. Akik ma készek arra, hogy ország-világ előtt vallják, hogy kell nekik Isten szeretete, s esküt tesznek arra, hogy vállalják egy életen át mindazt, amit Isten parancsol nekik.

A mai íge mindazokhoz szól, akik még emlékeznek rá, hogy valaha, egy vagy hatvan évvel ezelőtt így álltak meg Isten színe előtt, s ma ugyanolyan ifjú lélekkel tudnak vállalást tenni arról, milyen kincs volt életükben Isten szeretete, s megfiatalodik a lelkük, amikor a mai ifjakkal együtt magukban ők is éneklük: „Istenünk úgy áldjon, Ámen!”

Ez a nap számadás. Az ifjakkal a felkészülésről, a többieknek arról, miként valósult meg eskütételük eddigi életükben.

Szolgái vagyunk Istennek. Parancsa, hatalma alatt állunk. Ha akar, megajándékoz. Ha úgy akarja, ostorral vág reánk. Az okos szolga a jó gazdának szívesen engedelmeskedik, hogy ajándékaiban s ne ostorában részesüljön. Így is lehet Istent szolgálni.

Krisztus többet akar. Nem szolgákat, barátokat akar látni maga mellett.

A barátság a legmagasabb rendű emberi kapcsolat. A szülőt, testvért, munkatársat, nemzetet, egyházat készen kapja az ember. A barátot maga választja. Nem köti hozzá más, *csak* a szeretet. De éppen itt látszik meg, hogy az minden más köteléknél erősebb. A barátodnak elmondod legmélyebb titkodat, megosztod vele legsúlyosabb terhedet. Eggyé válik a barátok gondolata, vágya, ízlése, öröme, bánata – minden érdek nélkül, *csupán* szeretetből.

Ezt akarja Jézus, hogy ebben a bűnnel, nyomorúsággal tele földi életben neki barátai legyenek. Ifjak: hív, hogy barátai legyetek. Idősebbek: elvárja, hogy barátai legyünk.

Szolgálni lehet félszívvvel. Barátkozni nem. Jézus a kereszten mutatta meg, mi a barátság.

Már előbb elmondta, mi a célja a mi embervilágunkkal: hogy Isten szeretettörvénye töltsze be a földet, s boldog emberek milliói dicsőítsék Isten nevét.

Elmondta, mi a célja az ő földi életének: a mi boldogságunk, a mi üdvösségünk.

Elmondta, mi a vágya: hogy szeressük őt, hogy segítsünk neki boldoggá tenni az embert.

Szolgái *vagyunk*, barátaivá *fogad*. Nem szolgálai, vak engedelmisséget akar, hanem a barát lelkes, szívből fakadó, minden áldozatot vállaló együttműködését. Ez az a gyümölcs, amit vár Jézus.

Jézus semmit nem tesz határozott cél nélkül. Azért ajándékoz életet nekünk, hogy valósítsuk meg Isten szeretet-rendelését. Élete példáját azért adja, hogy kövessük őt. Erőt, egészséget, tudást ad, hogy szolgáljunk vele. Gondoskodik emberi méltóságunkról, hogy felemelt fővel hordozzuk Isten képét magunkon és közösségünkön. Megbocsátja bűneinket, hogy tiszta, tehermentes maradjon szolgáló életünk. Biztosít az örök életről, hogy félelem nélkül, nyugodt biztonsággal szolgálhassunk neki. Barátságát is azért ajánlja fel, hogy annak gyümölcse legyen: Isten dicsősége ember-gyermekeinek boldog, öntudatos,

szolgáló életében és közösségében. Életét adja barátaiért és teljes életet kér azoktól a vele való együttműködésben.

Ő választott ki minket erre a méltóságra. Érdemtelenül választott – mi csak elfogadjuk ezt a kegyelmet. Lehet, hogy sok szenvedésre választott ki, lehet, hogy örvendező szolgálatra. Azt kell elfogadnunk, amit ajándékoz nekünk.

E barátság kezdete nem tőlünk függ. De tőlünk függ a vége. Akkor maradunk a barátai, „ha cselekszitek azokat, amiket én parancsolok nektek”. Elnézi, ha engedelmisségünk nem teljes, szerető barátsággal sok hibánkat megbocsátja, csak egyet nem: a hűtlenséget.

Két barát annyira azonosul, hogy még a vágyaik is egyek. Ha egy lesz a vágyad Krisztussal, kérj, amit akarsz, megadja mindenható Istened.

Mit hoztatok ide, ifjú testvéreim? Bűnt, haragot, gyűlölködést, bűnös emlékeket és vágyakat, hitelenséget, közömbös nemtörődömséget? Ne vigyétek a Krisztus asztalához! Ne tegyetek hamis esküt!

Engedjétek át neki, bizzátok reá lelketeket és sorsotokat, hogy töltsen meg céllal, értelemmel, boldogsággal. Engedelmes bizalommal kérjétek: Tied vagyok, tégy barátoddá, Krisztusom! Ámen.

Visky János

Kolozsvár

Jön néked a te Királyod

Alapige: Máté 21,4–5

Bibliolvasás: Zakariás 9,9–12

Drága Testvérek! A virágvasárnap eseményét is előre megjövendölték a próféták. Jézus életének minden részlete annak a beteljesedése volt, ami felőle megíratott.

Minden, ami vele történt, reánk nézve történik. A virágvasárnapi bevonulás is azért lett, hogy ne csak az akkori hozsannázók, hanem a mai hódolók is rádöbbenjenek: értelmlett minden, ami vele történt. Azért lett, hogy mi, mint egykor a jeruzsálemiek, fölfigyeljünk arra, hogy Ő jön. Fölfigyeljünk arra, ami értünk történik.

Úgy, ahogy már a próféták is előre megjövendölték, hogy jövetele királyi lesz és még sem olyan, mint a többi királyé. Az Ő jövetele magasztos lesz és mégis alázatos, sokak öröme lesz és mégis sokak bosszúságára, sokak megnyugvására történik, de ugyanakkor sokak nyugtalanságát is okozza majd.

Mert, amikor Ő jön, valamilyen módon mindenkinek állást kell foglalnia. Ahova Ő érkezik, ott jobbra és balra osztódnak az emberek, ott összeütköznek a vélemények. Mert, ahol némelyek virágokat szórnak elébe és pálmaágakat lengetve köszöntik a királyi méltóságot, ugyanott mások már fonják a töviskoszorút. Ott, ahol egyesek hozsannát zengenek, ami azt jelenti magyarul „segíts meg, Uram”, ugyanott mások ezt a segítő kezdet készülnék átszegezni. Ott, ahol némelyek leborulnak előtte, ugyanott mások a maguk nagyságát megtartani akarva, ezt a királyi méltóságot ássák alá.

Jogosan háborodott fel Jeruzsálem. Kicsoda ez? – kérdezték virágvasárnap. Jogosan teszi fel ezt a kérdést a mai világ is, mert nem tud eligazodni azon, kicsoda az, aki tömegeket mozgat? Ki az, aki emberi bűnöktől meg tud szabadítani? Ki az, aki kivieszi a poharat az alkoholista kezéből? Ki az, aki megbékélésre kényszerít már-már váltni akaró házaspárokat? Kicsoda az, aki a koncentrációs táborok szörnyűségei közepette is meg tudta mutatni irgalmas arcát? Kicsoda az, aki a legborzalmasabb végveszélyek idején is a teljes önfeláldozó szeretetre tudja megtanítani a keveseket? Kicsoda az, aki azért jön, hogy beteljesedjék mindaz, amit a prófécia felőle mondottak?

Ő az, akiről az mondatik Sion leányának: „Íme jön neked a te királyod!” Mondjátok meg Sion leányának jön már a te Királyod, mondjátok meg annak, aki az asszír fogságban végleg elveszítette reménységét a túlélése felől. Mondjátok meg annak, aki csak a leigázó hatalom despotáját látja, hogy jön a te királyod, aki igazságot cselekszik, aki visszaállítja a jogosságot. Jön az, aki helyreállítja az életedet. Jön az, aki megnyitja a szabadulás ajtaját előtted.

Jön az, aki a halál helyett életet kínál neked. Jön az, aki megtanít téged a szeretet önfeláldozó magatartására. Jön az, aki felől megmondattott, hogy nem késik, hogy mindig idejében érkezik és szava mindig kellő erővel zúg bele abba a világba, ahol úgy tűnik, hogy nincs már helye az igazságnak, az alázatnak, a szelídségnek, a szeretetnek.

„Mondjátok meg Sion leányának”, hogy jön az, aki egyedül csak a tiéd, jön az, aki ellenségeddel képes elbánni. Jön az, aki sötétségbe merült szívedben képes fényt gyűjteni. Jön az, aki átokmondó ajkadat meg tudja tanítani áldásmondásra. Jön az, aki istenkáromlás helyett imádságot ad a szádba. Jön az, aki gyűlölettől ökölbe szorult kezedet imára kulcsolja.

„Mondd meg” ezt Sion leányának. Ilyen tovább zengést kell megtanulnunk nekünk virágvasárnapján. Ilyen örömhírvivők kell hogy legyünk, abban a világban, ahol oly kevesen szórnak virágot egymás útjára. Ahol inkább a halál után a sírhantokat borítjuk el mérhetetlenül drága, hiábavalóan odahordott virágok sokaságával. S azután a sírhantok alól a sokszor virág nélkül meggyötört életek sokasága azt kiáltja felénk, túlélők felé: több virágot az életem útjára, mert a síromra már hiába hordjátok azt.

Valahogy ezt kiáltja Krisztus is. Szórjátok, szórjátok a hódolat virágait, szórjátok az én királyságom elismerésének virágait. Lengessétek messzire láthatóan az én felmagasztaltatásom pálmaágait. Vessétek le felső ruháitokat is, a büszkeségnek, az önteltségnek öltözetét, és dobjátok a porba elém, hogy azután fölismerjétek, hogy ez a ti Királyotok alázatosan jön. Ez a te Királyod nem önhitten jön. Ez a te Királyod nem az erőszak halmozásával érkezik, ez a te Királyod nem neked ad igazat, amikor jön. Ez a te Királyod életedet elsiratva jön, – ahogy olvasható az evangéliumban.

Ez úgy jön, hogy közben ott van a lelke mélyén a fájdalom érzése miattad. Miattad, aki még az Ő alázatos érkezésekor sem tudsz megalázkodni. Miattam, aki még mindig dacosan tartom vele szemben a magam igazát, aki azt várnám, hogy tegyen igazságot köztem és a velem perlekedő másik ember között.

Jön nékem a te Királyod. Ahova megérkezik, ott történik valami, amit a próféciaikban is olvashatunk sorozatosan. Ott új világ születik, ott érthetetlen események sorozata kezd beindulni, ott valami olyan lesz, amit még soha nem tapasztalt ez az elferdült gondolkodású emberiség.

Az egyik kényszermunka-táborból, messzi Szibériából szabadult Nobel-díjas orosz író mondja el egyik írásában, miként jutott hitre egy zsidó orvos – Borisz Kornfeld – bizonyágtétele által, aki maga is ott jutott igazi krisztushitre.

A messzi kazahsztáni munkatáborban az orvost fölkérték egy műtetre. Egyik legkegyetlenebb tábori őrt kellett sürgősen megműteni, hogy megmentésék az elvérzéstől. Rettenetes lelki tusa között végezte a műtétet az őt sokszor kegyetlenül kínzó őr mellkasán. Műtét alatt átsuhant az agyán, hogy úgy varrja össze az őt felvágott testét, hogy a műtét sikerének látszata ellenére, mégis meghaljon. Már-már mozdult is a keze a végzetes varrásra, amikor eszébe jutott az, amit oly sokszor hallott keresztyénektől. Az, amit a zsidó Krisztus tanított, s amit ő eddig nem akart elfogadni: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.” Amikor ez átsuhant a lelkén és kiúzta szívéből a bosszúvágyat, elvégezte rendesen a műtétet, az ő pedig talpra állt. De közben nagy változás történt az orvos lelkében. Keresztyénné lett.

Napok múlva egy meggyötört arcú, kiégett tekintetű beteg fogollyal, akit nemrég műtöttek, s most jött felülvizsgálatra, elbeszélte a néhány nappal korábban megélt megrendítő élményét. Elmondta neki ez a zsidóból néhány napja keresztyénné lett, krisztusi természetűvé vált orvos mindazt, ami átsuhant a lelkén. A fogoly megrendülten hallgatta az orvos megtérésének a történetét. Miután az a keresztyén hite miatti zaklatásokba belehalt, szívében annyira felerősödött a bizonyágtétel, hogy ő maga is megtért. A neve a később világhírűvé lett, Alexander Szolzsenyicin. Ő túlélte a kényszermunkatábor, éppen a hitre jutásának köszönhetően, mert volt valaki, aki el merte mondani a rettenetes életveszély közepette is: „Íme jön neked is a te Királyod.” Még itt is, ahol a gonoszság üli diadalát, ahol emberek millióit sorvasztják halálra.

Ímhol jön hát neked is a te Királyod, igaz nem úgy, ahogy várná ez a világ, hanem úgy jön, szokatlan módon, ahogy nem is gondolta volna a magára sokat adó zsidóság. Mindig szokatlan körülmények között jön, mindig váratlan módon, de mindegyre felbukkan.

Így bukkan fel egykor 1871 karácsony Szentestjén Buenos Aires és Montevideo között, amikor egy utasszállító hajó kigyulladt, elsüllyedt. Csak nagyon kevesen tudtak megmenekülni. Akkor egy Viálé Lajos nevű fiatalember is belekapaszkodott egy mentőövbe és tudta, hogy így ő is a túlélők közé kerül. Átsuhant ez az öröm a lelkén, de észrevette, hogy amott a hullámok között az életért viaskodik egy fiatal édesanya, aki mármár utolsó erejével alig bírja fenntartani a gyermekét. S ekkor önfeláldozó mozdulattal odadobta az édesanyának a mentőövet, hogy az megmenekülhessen gyermekével együtt, ő pedig a hullámok martalékává váljon, a sok más elpusztulóval együtt. Azóta Ausztrália partjain ott áll egy emlékmű ennek az önfeláldozó embernek az emlékére. Ott, akkor, az életért küzdő fiatalasszony és gyermeke számára jött az ő Királya. Úgy jött, hogy valaki fölismerte: hogy a krisztusi önfeláldozó szeretet példája szerint fel kell adja saját életét, azért, hogy megmentsen más kettőt. Fölmutatta a királyi mentő kezét, aki nem úgy jön, ahogyan várná ez a világ, hanem mindig szokatlanul, de mindig hatékonyan, mindig a mélységből kirántva és biztos talajra helyezve életünket.

Mondjátok meg hát ti is Sion leányának: ímhol jön a te Királyod. De ezt csak az tudja tovább mondani, csak az tudja hitelesen, hangosan hirdetni, aki már fölismerte ebben a mindig különös módon és úton érkező Krisztusban a saját Királyát, a saját Szabadítóját. Csak az tudja ragyogó örömmel tovább mondani, hogy Ő eljött és ma is folyamatosan érkezőben van, aki már lelke mélyén megrendülve átélte, hogy: értem is eljött. Értem is felöltötte az alázat szürke útiköpenyét. Értem is felöltötte a teljes önfeláldozás és az egymásért odaszánás szeretetének a ruháját, amely nem olyan divatos és kelendő ruha, mint a párizsi divatdiktátorok kreációi, de mégis maradandóbb.

Ez átvészelné évezredek! Ez újra és újra fölbukkan az ismeretlenség homályából. Ez a számárháton érkező ma is vonz és ma is szemeket nyit meg annak meglátására, hogy íme ez a Király értem siet, ez a Király az enyém is lehet, ez a Király engem is megtaníthat így élni, vagy akár meghalni is – ha kell. Úgy ahogyan az az ausztráliai fiatalember a múlt század végén, karácsony Szentestjén. Aki tudta, hogy az ő halála Krisztus születése ünnepén megdicsőülés lesz, mert mások megtartását eredményezte.

Íme így készülünk mi most a Krisztus halálának, majd feltámadásának ünnepére ezekben a napokban, mint akik tudjuk már, hogy a mi Királyunk elsősorban értünk jött, és ennek örömhíre nekünk mondatott meg, hogy aztán eljusson mindazokhoz, akik még eddig nem ismerték személyes közelségből, az alázatnak és a szelídségnek ezt a krisztusi magatartását.

Akkor kiterébélyesedik a virágvasárnapi ujjongás, akkor a Krisztus körüli öröm nem múlik el hirtelen nagypéntekre virradólag. Akkor ez az öröm egybecseng a húsvét örömeivel, és ezért lesz a hétköznapi napokban is állandóan maradandóan, minket és másokat életető öröm. Ámen.

Nagypénteki prédikációk

Domahidi Béla

Mezőbergenye

Ímhol az ember!

Alapige: János 19,5–7

Bibliaviasítás: 1Péter 2,19–25

Mind a négy evangélista részletesen és belső megindultsággal számol be Jézus Krisztus szenvedéseiről. János közelebről, személyesebb hangon ábrázolja a nagypénteki eseményeket és azokon keresztül Krisztus kereszthalálának egyetemes jelentőségét hirdeti. A keresztyén embernek minden nap emlékeznie kell a Megváltó váltságahalálára, tanította az egyház egyik neves szolgája; annak felidézése pedig kettős vonatkozású. Felelevenedik előttünk-bennünk a passiótörténet maga, melynek élményétől évszázadok távlatából sem lehet szabadulni, másfelől annak üdvtörténeti üzenete szólít meg minket, melyet önmagunkra nézve röviden így fogalmazhatunk meg: miattam, helyettem, érettem.

Kiméne Jézus ... hangzott az igében. Valami alázatos önkéntességet sugall ez a kép. „Mint bárány, mely mészárszékre vitetik.” (Ézs 53,7) Pilátus előzőleg megígéri a Jézus elítélését váró sokaságnak, hogy elővezeti őt a fogházból, ahol – mint olvassuk – a katonák megcsúfolták, megkínózták. De ő kijön. Mert engedelmes volt haláláig, mégpedig a keresztfának haláláig, írja Pál a Filippibeliekhez írott levél 2. részében. Szelídségének adja ezzel bizonyosságát, és mindenképp: szeretetének. Az isteni szeretet megdicsőüléseinek pillanatai ezek az emberi gyűlölet felett.

Töviskoronát és bíbor köntöst visel, királyi jelvények gúnyt hordozó utánzatát. Evangéliumának kicsúfolása ez, személyének szánalmassá tétele. Méltán kérdezi Ézsaiás: ki hitt a mi tanításunknak? Nagypéntek a lelki sötétség, az emberi bűn diadalának, de a diadalmaskodni látszó bűn fölötti isteni győzelemnek az ünnepe is.

Pilátus nem kigúnyolt királyként mutatja be Jézust. Szíve többet lát meg rajta. A jelenet drámaiságán túl (gondoljunk csak Munkácsy festményére) súlyos üzenete van ennek a kijelentésnek: „Ímhol az ember!” Megrendítően igaz vallomás. Nézzétek, ti, akik rá acsarkodtok, ti, akik közönnyel, netán sajnálattal, vagy sírva állotok előtte, nézzétek, jövődő nemzedékek: ímhol az ember, az egyetlen igaz. Aki vállalta sorsunkat, osztozott nyomorúságainkon, érettünk vállalt szenvedésével a leghitelesebb módon társunkká lett. Az ember, akit Isten ítélete sújtott miattunk (békességünknek büntetése rajta van), aki magára vette a mi bűneinket, „akiben van a mi váltságunk az Ő vére által”. (Kol 1,14) Ímhol az Embernek Fia, aki a megaláztatást, a kínokat, sőt a keresztet is elhordozta azért, hogy ne legyen olyan állapot, helyzet, mélység vagy magasság, ahol távol kellene lennünk Tőle, hogy igaz legyen számunkra is: „ha ugyan Vele együtt szenvedünk, ... Vele együtt is dicsőülünk meg”. (Róm 8,17) Hogy hit által ez a „Vele együtt” tagadhatatlan valóság és erő legyen életünkben és halálunkban.

Ímhol az ember! Nézzetek szembe önmagatokkal! Az ő ártatlansága és tökéletes szentsége nehéz ítélet a mi bűneink, gonoszságunk fölött. Szótlatlanul is vádol, hogy öneki „ti most árulóivá és gyilkosaivá lettetek”. (ApCsel 7,52) Kemény beszéd ez! Azonban nincs kitérés előle. Krisztus Urunk egyik kései tanítványa mondta: A Krisztus ártatlan halálában azért kell felismernünk bűneinket, hogy azok még közelebb vigyenek őhozzá. Hiszen nincsen más menekvés, nem adatott „az ég alatt más név”. (ApCsel 4,12) Ekképpen volt megírva: „Nézznek majd arra, akit átalszegeztek.” (Jn 19,37) Ez a reá nézés, ez a

reá tekintés a szabadulás egyedüli módja. Tudjuk, hogy Isten is *reá nézve* kegyelmez meg nekünk. Hittel nézünk-e Jézus Krisztusra – ez nagypéntek döntő kérdése.

Mert látják vala Őt a papi fejedelmek és a szolgák, jegyzi meg az evangélium. Ha nem látnák, bűnük kisebb volna. Szemlélik, bámulják Őt, gyűlölködő pillantásokat vetnek rá, de nem ismerik fel benne a világosságot, az utat, igazságot és életet. Saját életüket. Mert meg van írva: „Akié a Fiú, azé az élet.” (1Jn 5,12) Nem elég az üres szemlélődés, még a mélabúval vegyített nagypénteki hangulat sem, úgy kell a megfeszítettre nézünk, hogy megteljen a szívünk is az Ő látásával, s arca kiábrázolódjék mirajtunk.

Feszítsd meg... Milyen elvakult lehet az önhatalmú, a saját sorsát kezébe vevő ember, aki önmagát tekinti a legmagasabb fórumnak, és még Isten Fiának sorsa felől is rendelkezik. Halált kér reá, s ezzel halált kér önmagára. Krisztusnak azért kell meghalnia, hogy az ebbe a tragikus ellentmondásba keveredett ember megszabadulhasson, életet nyerjen. Családi körben gyerekeknek mondtuk el a szenvedéstörténetet, amikor ehhez a mozzanathoz érkezte, hogy ti. a tömeg „feszítsd meg!-et” kiált, egyikük megkérdezte: hát senki sem volt, aki azt kiáltotta volna, hogy Ő ezt nem akarja. Senki. Jézus így sóhajt fel a kereszten: én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet? Az emberért folyó percben Isten szeretete egyedül maradt. Az maradt egyedül.

Pilátus magatartása, emberi szemmel nézve, rokonszenvesebb. Bizonyos mértékig együtt érez a szenvedővel. Nem akarja magát beleártani ebbe a különös ügybe. Talán Reményik Sándor híres Pilátus-versének lélektani rajza mutatja be a legtalálóbban a helytartó belső vívódását. Szabadulni akar az egész Megváltó-ügytől. Pedig meghasonlott életétől kellene szabadulnia. „Én nem találok semmi bűnt Őbenne.” Nagylelkű, toleráns megállapítás, a mai időkben Pilátus sokra vinné. Divatos dolog ennyit megengedni Jézusnak. Pozitív véleményt formálni Róla, elismerő ítéletet fogalmazni meg. Helyet cserélni az Isten Fiával. Hiszen egyedül csak Ő mondhatja, mégpedig nekünk, önmagunkban elveszetteknek: megbocsátottam néked, nem találok semmi bűnt tebened, békeséget szereztem számodra. „És Ő engesztelő áldozat a mi vétkeinkért; de nemcsak a miénkért, hanem az egész világért is.” (1Jn 2,2)

Nekünk törvényünk van, mondják a zsidók. Dicsekedve hivatkozunk mi is törvényeinkre, elveinkre, életfilozófiánkra. Milyen rettenetes, hogy Krisztusnak a törvény alapján kell meghalnia. Mély értelme van a Krisztus elítélése eme fordulatának. Pál apostol fejt ki megragadóan e ténynek igazi, lelki jelentését, jelentőségét. Törvény szerint minket illet a büntetés legsúlyosabb formája, de Krisztus megváltott a, törvény átkától, átokká lévén érettünk”. (Gal 3,13) Minden törvényeskedésünk, mellyel Isten Fia és embertársaink ellen fordulunk sokszor, értelmét veszítette. Szabadok lehetünk a Krisztus törvénye betöltésére.

Isten Fiává tette magát, ez a fő vádpont Jézus ellen. Nagyravágyás a nép elámitása... Cézarea Filippi környékén megkérdi Jézus a tanítványait: kinek tartják őt az emberek, hogyan néznek rá? Mi hogyan nézünk rá? Tamás a kételkedés útjával a háta mögött mondja ki őszinte szívvel a bizonyágtételt: „Én Uram és én Istenem.”

Isten Fiává tette magát, állítják Jézus vádlói. Holott az igazság több ennél. Isten „tette fiává” őt; „Én fiam vagy te, én ma nemzettelek téged.” (Zsolt 2,7) „Mert tetszett az Atyának, hogy Őbenne lakozzék az egész teljesség.” (Kol 1,19) De ő „nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresítte”. (Fil 2,6–7) Nem Isten Fiává, hanem Embernek Fiává tette magát, hogy valaki hisz Őbenne, el ne vesszen. Halálos küldetést vállalt az Isten Fia, hogy halála sokak számára az életet jelenthesse.

Megfigyelhettük, hogy míg hangzanak a vádak, az indulatos „feszítsd meg”, Jézus hallgat. Nem védekezik, nem él a replika jogával. Nem félti önmagát, nem önmagát félti.

Inkább azokat félti, akik ellene dühösködnek, akik értetlenül és hitetlenül néznek rá, minket félt, kik szintén elfoglaljuk helyünket azoknak táborában. Ő megbocsátó szeretettel néz reánk, benne az örökkévaló Isten kegyelme ragyog ránk. A kereszten kitért karjai Isten befogadó irgalmasságát hirdetik. Hogyan viszonyozzuk szelíd szeretetét, hogyan fogadjuk véres megváltását?

Megtartatás csak kegyelemből, hit által van Jézus Krisztusban, akinek vére által közelvalókká lehetünk (Ef 2,13). Az idézett igevers ennél a feltételes módnál nagyobb bizonyosságot sugároz: lettünk is, Krisztusért Isten gyermekei, a nekünk szerzett váltság részesei. „Örvendezzünk, vigadjunk, Krisztus lett a vigaszunk, halleluja!” Ámen.

Lőrincz István

Marosvásárhely

Pilátus

Alapige: Máté 27,22–24

Bibliaalvasás: Máté 27,1–2; 11–25

Isten kegyelméből beléptünk az úgynevezett böjti időszakba. Ezekben a vasárnapokon általában Jézus szenvedéstörténetének egy-egy mozzanatával szoktunk foglalkozni. Hadd kerüljön most figyelmünk középpontjába a Jézus szenvedéstörténetének egyik legkülönösebb és legérdekesebb alakja: Pilátus. Van egy közmondásunk is vele kapcsolatosan. Belekerült, mint Pilátus a Credóba. Mit akar ez a közmondás elmondani? Azt, hogy tulajdonképpen nincs ott a helye. Neki, mint a római császár helytartójának, semmi köze sem volt Jézushoz. Ő politikus volt, egy római diplomata, nem volt a zsidó nép tagja, hanem a császár megbízottja, kinevezett helytartója, bizalmi embere. Hadd szóljunk róla néhány szót, amit róla a Szentírásból, de más történelmi forrásokból is tudunk. Hadd szóljunk először is a helytartói tisztról. Júdea Krisztus után 6-ban lett a Római Birodalom része. Amint azt a birodalmi törvény megkövetelte, minden új provinciában, tartományban, a császár egy helytartót nevezett ki. Feladata: a tartománynak a birodalmi érdekekkel megegyező kormányzása és a legfelsőbb bírászkodás vezetése volt. Így ő töltötte be a legfőbb bíró tiszteletét is. Pilátus az ötödik volt a helytartók sorában. Krisztus után 26-ban került a helytartói székbe és 10 éven át töltötte be ezt a tiszteletet. Nyugtalan időszak volt ez a tartomány életében. Sok lázadás tört ki hivatali ideje alatt, főleg azért, mert a zsidók hitét a római hatalom lépten-nyomon megsértette. Mint emberről annyit tudunk, hogy egy nagyon rosszindulatú, kegyetlen, durva ember volt. Rögtön trónra lépése után Jeruzsálemet katonai felügyelet alá akarta helyezni, de ez a zsidók heves tiltakozása miatt meghiúsult. Semmilyen tisztelet nem volt benne a szent dolgok iránt, a templomi kincseket erőszakkal elvette, hogy a jeruzsálemi vízvezetéket annak árából megépítse. Többször megtörtént, hogy a zsidók lázadását vérbe fojtotta, egyszer egészen galád módon úgy, hogy katonáit civilbe öltöztette, akik kardjukat ruhájuk alá rejtették, elvegyültek a nép között, aztán egy megadott jelre egy sereg embert lemészároltak. A történetírás azt is feljegyezte róla, hogy nagyon könnyen megvesztegethető, korrupt ember volt. Egy bizonyos pénzüsszeggel nála mindent el lehetett intézni.

A nép gyűlölte, ennek ő is tudatában volt, szüntelen rettegésben élt, hogy a nép bevádolja, és így kiesik a császár kegyeiből. A főpapok és a vének jól tudták s erre a féltelmére jól rá is játszottak, azt mondván, ha felmenti Jézust, akkor már nem a császár barátja. Pilátus ekkor adja meg magát és adja ki a parancsot: vigyétek és feszítsétek meg. Ekkor sem az igazságot védte, csak a saját bőrét, a saját előnyeit.

A helytartósága vége felé, Jézus halála után mintegy két évvel a Garizim hegyén egy nagy néptömeg gyűlt össze, mert valaki azt állította, hogy Mózes ott rejtette el a nép kincseit. Pilátus ismét kegyetlenségéről tett bizonyosságot. Katonáival rajtaütött a tömegen, sokakat ott helyben lemészároltak, másokat elfogtak és néhány nap múlva kivégeztek. A samaritánusok, akiknek a tartományában mindez történt, bevádolták a császárnál, a császár Krisztus után 36-ban felelősségre vonás végett hazahívta. Az ügyben vétkesnek találták, Gallia, a mai Dél-Franciaország területére száműzték, ahol rövid idő múlva öngyilkosságot követett el.

Egyáltalán nem kedvező, nem szimpatikus az a kép, amit a történetírás, vagy akár a Szentírás Pilátusról fest.

Mi az ő életének az üzenete ma hozzánk? A legfontosabb üzenete az, hogy neki is szembesülnie kellett Jézussal, találkoznia kellett Jézussal. Bár neki emberileg semmi köze nem volt hozzá, bár ezt a találkozást ő nem óhajtotta, mégis ennek meg kellett történnie. Ebben a kényes ügyben, a Jézus-ügyben neki is állást kellett foglalnia. Ő sem maradhatott semleges Jézussal szemben. Neki is fel kellett tenni e kérdést: mit cselekedjem hát Jézussal, akit Krisztusnak hívnak?

Megrázó üzenet ez ma is: Jézust nem lehet kikerülni. Még a világ leghatalmasabb vezetői sem kerülhetik el a Krisztussal való szembesülést. Jimmy Carter amerikai elnök mesélte, hogy amikor legutoljára találkozott a kommunista Kína ateista pártvezérével, Mao Ce-tunggal, ez egy adott pillanatban az Isten-kérdést kezdte el feszegetni és Jézus Krisztus személye felől érdeklődött. Íme testvéreim, egyszer minden embernek az életében bekövetkezik az a pillanat, amikor akarva-akaratlan „belekerül a Credóba”. Sokan mondják: engem ez a kérdés nem érdekel, én a vallás dolgaiban közömbös és semleges vagyok. Ez is egy döntés, és pedig Jézussal szembeni döntés. Valaki egyszer ezt úgy fejezte ki, hogy Jézus Krisztus a világtörténelemben úgy áll benne, mint a híd pillérje a folyóban. A hullámok neki csapódnak, s az egyik része balra, a másik pedig jobbra hömpölyög el mellette. A pillért a víz nem kerülheti el. Van olyan ember, aki egy egész életen át kerüli a Jézussal való szembesülést. Soha nem tudom elfelejteni, hogy segédlelkész koromban a rákos kórházban voltam beosztva látogatásra. Egy asszony, amikor a szobájába léptem, a párnáját fejére szoritotta, hogy ne hallja az én szavaimat, az ígét. Még a halálos ágyán sem akart szembesülni Istennel és önmagával.

Testvérem, te nehogyan ilyen légy! Nehogyan elbújj ez elől a találkozás elől, mert jaj az ilyen embernek, hisz ő már csak az ítéletben fog találkozni Jézussal és akkor már késő lesz. Hadd kérdezzem meg tőled: te már válaszoltál-e erre a kérdésre: mit cselekedjem Jézussal? Elfogadtad-e már őt személyes Megváltódnak, aki bűnbocsánattal és örök élettel ajándékoz meg téged?

Pilátus nagyon jól tudta, hogy mit kellett volna Jézussal cselekednie, hisz ő maga is többször mondta: semmi bűnt nem találok benne. Nagyon jól tudta, hogy ő az az ember, aki ezt az igazságtalan ítéletet semmissé teheti, ezt a gonoszságot megakadályozhatja. És mégsem vállalta. Pedig még intést is kap feleségétől: ne avatkozzál amaz igaz ember dolgába. Figyelmeztette lelkiismerete, figyelmeztette felesége és mégsem tette. A figyelmeztetés, s a lelkiismerete ellen cselekedett. Pedig ez nagyon veszélyes dolog. Pedig hányan így tesznek a keresztyének közül is, sajnos. Nagyon jól tudják, hogy bűn a vásárnapi munka, bűn a mértéktelen italozás, bűn az istentelen szórakozás, és mégis teszik. Az ilyen embernek, aki tudja, hogy bűnt követ el és mégis megcselekszi, rettenetes ítélet lesz majd a végítélet napján.

Pilátus életében volt egy sorsdöntő pillanat. Olyan közel került az üdvösséghez, hogy már csak a kezét kellett volna kinyújtania érte. Ha most Pilátus összeomlana, ha most Jézus előtt térdre borulna és beismerné vétkét, s letenné Jézus elé nyomorult, szerencsét-

len életét, akkor még neki is lenne szabadulás. Lehet, hogy a császár halálra ítélné, de lelkét megmenthetné. És akkor három év múlva nem kellett volna önkezével véget vesse nyomorult életének.

A világ Megváltója érte is meghalt, az ő bűne sem nagyobb, mint Isten kegyelme. De Pilátus elszalasztja ezt az utolsó lehetőséget, ezt az óriási pillanatot. Bűne nem a Megváltóhoz, hanem a vizes tálhoz hajtja és azt mondja: ártatlan vagyok. Hát hogy lenne ártatlan, mikor ezrek és ezrek vére tapad a kezéhez! Kegyetlenségek egész sorát követte el és most is halálba küldi az ártatlan Jézust. Az, hogy ennyi gonoszságot követett el, ez nagy baj, de még sem ez volt a legnagyobb nyomorúsága, hanem az, hogy őt ez a sok bűn most nem hajtja Jézushoz, mert a mennyben nagyobb öröm van egy megtérő bűnös felett, hogysesem 99 igaz felett, akik ártatlanságuk hamis illúziójával mossák kezüket.

Testvérem, nagy szeretettel szeretnék figyelmeztetni, ne a kezedet mosd, ne próbáld ártatlanságodat bizonygatni. Hidd el, csak egy ártatlan ember élt ezen a földön és ez maga az Úr Jézus Krisztus. Kézmosás helyett, magyarázkodás helyett, jöjj Jézushoz, borulj le előtte és kérd kegyelmét. János apostol levelében azt olvassuk: ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn bennünk, akkor magunkat csaljuk meg és igazság nincsen mi bennünk. Emberek előtt hiába mosod tisztára magadat, ha az Isten előtt nem leszel megigazulva. De János apostol így folytatja: ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa minden bűnünket, és megtisztítson minket minden hamisságtól. Ó, hány élet meggyógyulhatna így Jézus előtt. Pilátus számára lejárt a kegyelmi idő! A te számodra még tart! Legyen úgy, ahogy a presbiter költő, Füle Lajos szép énekében énekeljük:

Siessetek, hamar lejár,
Kegyelme már régóta vár.
Ma még lehet, ma még szabad,
Borulj le a kereszt alatt!
Ha elkésel, mi lesz veled?
Hogy mented meg a lelkedet?
Lezárul a kegyelmi út,
Lelked örök halálba jut.
Elszáll a perc, az életed,
Ma még ha jössz, elérheted.
Ne késs tovább, ne várj tovább:
Ma kérd Atyád bocsánatát!

(474. énekünk)

Ámen.

Húsvéti prédikációk

Adorjáni László

Marosszentgyörgy

Győztes lehetsz!

Alapige: János 20,24–29

Bibliolvasás: 1Mózes 32,21–32

A hit élő dolog, ezért természetéből következik, hogy van növekedése és fogyatkozása. A növekedés mindig a végső győzelem felé visz. Amikor a hit megfogyatkozik, ez a hit válsága felé vezet. A hit válsága viszont magában hordozza annak a lehetőségét, hogy elveszithető. Ezért hitünk nem nélkülözheti a küzdelmet. A hit válságából a küzdelmek és vajúdások útján lehet győzelemre jutni. Ezt a küzdelmet nem egyedül kell megvívnom. Ilyen küzdelem után lesz a Jabbók révnél „legyőzött győztes” Jákób. Kétségek és szomorú vívódások után jutnak el a tanítványok is a hit teljességére: Jézus feltámadott. Ide érkezett meg Tamás is, természetesen nem önerőből, miképpen a többiek sem. Ezt érezte meg az énekköltő, amikor így énekelt: „győztes leszek, csak Te maradj velem”. Igen, Ő, Jézus a hitnek mind szerzője, mint elvégzője! A Jabbók révi győzelem után olvassuk, hogy akkor feljött a nap és Jákób az új nap fényében indul tovább. Amikor Jézus Tamás előtt megállott: „teljes sebekkel, teljes fájdmakkal”, akkor jött fel Tamás hitének egén az új nap, a feltámadás hitének napja. Ettől kezdve élhet örök húsvétban. Isten azt karja, hogy mi is megszabaduljunk a kétségek és félelmek fogságából és részesei legyünk annak az örömmek, amelyről Pál vallotta, hogy ilyet emberi szem nem látott, emberi fül nem hallott és emberi szív nem érzett. Ennek megnyerésében legyen segítségünkre a mai Ige, a Tamás története.

I.

A Tamás hite válságos helyzetbe került. Ki lehet tapintani, hogy miképpen jutott ide Tamás. A természete szerint nehéz természetű, kétségek között tépelődő tanítvány. Az ő életében a hit növekedését mindig a kételkedés kíséri. Lelki ikertestvére Nátánael, aki hasonló módon visszautasítja a Filep bizonyágtételét: „Megtaláltuk a Messiást”. De később mégis elment Jézushoz, és amikor Jézus azt mondta: „...látalak téged, amint a fügefá alatt voltál”, abban a pillanatban megerősödött hitében. Jézus nem marasztalta el, sőt azt mondta: „Íme egy igazán izraelita, akiben hamisság nincsen.” Ezért nem reménytelen sem a Tamás, sem a kései Tamások esete. A fontos az, hogy merjünk őszinték lenni, és kérni az Urat, hogy legyen segítségül a mi hitetlenségünkben.

Tamás ugyanabban az elhívásban részesült, mint a többi tanítvány. Hitének növekedését jelzi, hogy amikor Péter Jézusról így tesz vallást, hogy „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia”, akkor ő is azonosul ezzel a hitvallással. Amikor azonban a Lázár halálát jelentik, és Jézus elindul, hogy felkeresse a gyászoló családot, nem hiszi, hogy Jézusnak van hatalma Lázárt feltámasztani. Így nyilatkozik: menjünk el Vele, hogy mi is Vele együtt meghaljunk. Első a tanítványok között, aki számol azzal a ténnyel, hogy Jézus meghalhat, és kész követni őt a halálba is. De amikor Jézus valóban meghal a kereszten, fájdalmasan megbotránkozik. Ekkor felülkerekedik a kétsége és elkezdődik a válság folyamata. De Tamás nem hitetlen. Neki csupán hiányzik valami a hitéből, az, amit már közöltek vele tanítványtársai, hogy Jézus feltámadott. Ezt még nem tudja elfogadni és ezért ő egy szenvedő ember.

Ebben a szenvedésben nincsen egyedül. Sok embertársunk boldogan követi Jézust egy életen át, de a halál láttán, a koporsónál megtörik a hite. Azonban, ha ez így van, akkor „minden embernél nyomorultabbak vagyunk”. A feltámadás és az örök élet hite nélkül olyan a hitünk, mint a boltív zárókő nélkül. Sok szép elem lehet beleépítve, de az első terhelésnél az egész mű összeomlik. Ez az Ige éppen azért íratott meg, mert Jézus azt akarja, hogy a hitünk a válságban ne omoljon össze, hanem találja meg a „zárókövet”, hogy Jézus, az Isten Fia feltámadott a halálból, és hogy ezt hívén, életünk legyen az Ő nevében.

Amikor figyelmünk a hit növekedése és válsága tekintetében Tamásra irányul, nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy minden ember más, nem csak testi megjelenésében, de lelki alkatában is. Ezért egészen más módon él meg a hit növekedését és más-képpen hordozzák a hit próbatételeit. Gondoljunk Máriára, aki úgy jut hitre, hogy a Jézus lábainál ül és beissza szavait. Jézus pedig ez mondta: ez nem vétetik el tőle soha. Vagy gondoljunk a pogány századosra. Csak másodkézből hallott Jézusról és mégis olyan hittel rendelkezik, hogy amikor a szolgájának kér segítséget, ezt mondja Jézusnak: nem szükséges, hogy a házamba jöjj, csak szólj egy szót, és meggyógyul az én szolgám. Jézus ezt nem hagyja szó nélkül. Jézus a kananeus asszony hitét nehéz próbának veti alá, de az nem törik meg.

Tamás, aki elsőnek számol Jézus lehetséges halálával, a tanítványok közül utolsónak jut el a feltámadás hitére. Ez nemcsak kételkedő természetének a következménye. Ő tulajdonképpen elkövetett egy hibát. Nekünk ezt azért kell észrevennünk, hogy mi elkerülhessük az ilyen hibákat. A hiba az volt, hogy elhagyta a tanítványok közösségét. Így elveszítette a nagy alkalmat, nem találkozhatott Jézussal, amikor a feltámadás után első alkalommal megjelent a tanítványok közösségében. Az elzárkózás, a magány nem járható út. Nem jó az embernek egyedül lenni! Ezért Tamás még nyolc napig szenvedett. Nagy kísértése emberi életünknek, hogy a szenvedésben elzárkózunk embertársainktól. Azt gondoljuk, úgysem értenek meg, vagy éppen az bánt, hogy bennük megvan az, ami belőlünk hiányzik: az öröm! Nem maradhatunk meg az elszigeteltségünkben. A magány csak növeli a szakadékot. Tamásnak annyira megkeményedett a szíve, hogy magányában kijelentette: nem vagyok hajlandó elhinni, hogy Jézus feltámadott, csak ha látom, de még akkor is meg akarom tapintani az Ő sebeit. Biztos akarok lenni, abban, hogy nem álmodom és nem valamiféle látomásaim vannak. Bár nem kívánjuk dicséretesnek minősíteni a Tamás makacsságát, de el kell mondanunk, hogy nagy jót tett ezzel a keresztyénségnek, hiszen mindjárt a keresztyénség első századaiban támadtak hamis próféták, akik különféle módon próbálták a Jézus feltámadásának tényét eloszlatni. Azt mondták, hogy a tanítványok a túlfeszített idegállapotukban rémképeket láttak. Máskor az állították, hogy csak a szelleme támadt fel. Isten mindent jóra tud fordítani. Ezért ma a Tamás történetét hallva, csak megerősödhetünk abban, hogy Jézus az Ő valóságos testében támadt fel.

Istennek van egy eszköze, amivel ki tud szabadítani az elszigeteltség veszedelméből, és ez a gyülekezet. A tanítványok nem nyugodtak meg abban, hogy Tamás kiszakadt. Utánamennek, kérlelgetik, szeretettel veszik körül és ennek az eredménye, hogy a következő vasárnap ott van Tamás is a tanítványok közösségében. Megtehetette volna Jézus, hogy a magányában keresi fel Tamást. De nem ezt tette, mert figyelmeztetni akart a közösség áldásaira. Akik bezárkóztak, forduljanak a gyülekezet felé és keressék a közösség alkalmait. Akik bent vannak, azok ne mondjanak le könnyelműen azokról, akik a magányba vonultak. Jézus nem akarja eloltani ezeket a magányban pislogó gyertyabeleket és nem akarja a fájdalom miatt megtört nádszálakat eltörni, viszont a gyülekezetet rendelte a lelkibetegek, a kétségekből kigyógyulni akarók támogatójának, orvosának.

II.

Amikor az ajtó zárva volt, Jézus megjelenik a tanítványok közösségében. A mi életünkben a zárt ajtó jelenti a védelmet, de sokkal inkább a lehetőségeink korlátját. A bezárt ajtókon, ha nem találjuk meg a módját, hogy megnyíljanak előttünk, reményeink törnek meg. Bezárt ajtó jelentheti a bezártság fullasztó levegőjét, vagy éppen az ítélet képe lehet, mint amikor Isten maga zárta be a Nőé bárkájának ajtaját s ez a kintmaradtaknak halálos ítéletté vált. Jézus számára a zárt ajtó nem jelent akadályt, hogy bemenjen, még akkor sem, ha ezt maguk a tanítványok reteszelték be, azoktól való féltelmükben, akik Jézust megfeszítették.

„Békesség néktek!” A megszokott köszöntési forma a Jézus ajkán most üzenet. Nyissátok ki az szívetek ajtóját! Ha ennyire közel vagyok hozzátok, hogy veletek vagyok, nincs mitől félnetek. Ha nem így volna, honnan tudnám a Tamás kesergését?

A Jézus köszöntése egy nyomasztó érzés zsilipjeit nyitja fel. Nyomasztotta őket az a tudat, hogy amikor Jézus a szenvedés legmélyebb fokára lépett, ők elszaladtak, magára hagyták és úgy érezték, hogy ezzel mindannyian elárulták Őt. Jézus látta, hogy e miatt nem tudnak tiszta szívvel örvideni az Ő jelenlétének. A köszöntésbe benne van: előre tudtam, hogy így lesz, meg is mondtam nektek. De nem ez a fontos, hanem az, hogy békességet szereztem nektek a kereszt által és így békességetek van Istennel, amely minden értelmet felülhalad. (Kol 1,20; Róm 5,1; Fil 4,7) Íme, egy nyitott ajtót adok néktek Isten és a világ felé, melyet soha senki be nem zárhat!

Ezután Jézus Tamás felé fordul és csak vele beszélget, mintha a többiek nem is volnának ott, pedig ők is részesei annak, ami ott történik. Jézus teljesen odafordul ahhoz, akinek abban a pillanatban a legnagyobb szüksége van Jézus mentőszolgálatára. Ez a csoda sokszor megismétlődik. Van eset, amikor egy prédikáció úgy megérint, hogy az az érzésem, hogy csak nekem szólt. A hallott prédikáció után pedig talpra állok, elindulok, s megtalálom a boldogulásom útját.

„Azután monda Tamásnak: Hozd ide a te ujjadat... és bocsássad az én oldalamba; és ne légy hitetlen, hanem hívő.” (Jn 20,27) Az isteni szeretet mélységét és magasságát kikutatni nem lehet, mert az felülhalad minden értelmet, de az, ami itt történik, hogy Jézus ennyire kiszolgáltatja magát Tamásnak, ez a szeretet legmélyebb alászállása egy ember megmentésért. Ennek ellenére a Jézus szava úgy hat Tamásra, mint kétélű éles kard. Leleplezi a múltat. Tudom, hogy ezt mondtad, ez volt hitednek kikötése, csak akkor hiszem, ha láthatom és ha megérinthetem az Ő sebeit. Ezek után Tamás lemond arról, hogy megérintse Jézus sebeit. Összeomlott benne a kételkedés. A szeretet meggyőzte őt, mert ez több, mint amit ő kívánt. Méltatlanságunk ellenére Isten mindig többet s jobbat ad.

III.

Megszületett a Tamás élő hite. Az élet megszületését mindig a hang jelzi. A gyermek megszületésénél a sírás az élet első jele. A Tamás hite is él, mert Tamás felsóhajt: „Én Uram és én Istenem!”

Ebben a felkiáltásban benne van a hit látásának kitisztulása. Mennyi mindennek látalak és mennyi mindennek akartalak látni. Szerettelek volna nem a kereszten, hanem a Dávid trónján látni. De most már látom, hogy Te nem az én gondolataim szerint, hanem egészen másképpen vagy Isten. Ezután térdre hullva áldom a Te idvezítő nagy szerelmedet.

Én Uram és én Istenem vagy, ugyanaz, aki kijelentetted magadat Mózesnek, hatalmas csodákkal ismertetted meg magad Izráellel, hogy ura vagy mindeneknek. Ki gondol-

ta volna, hogy e hatalmas Úr keresztet vesz vállára és halni megy a Golgotára. Hát azért fordultunk el Tőled, mert a szenvedés földi szemeink elől eltakarta Úr voltodat. Nem láttuk, hogy a mi helyünkre állottál és a mi bűneink büntetését hordoztad. Ezért nem volt kívánatos szenvedő arcod. Pedig angyalok hirdették születésedkor, hogy az Úr Krisztus született meg, és amikor ellenségeid tiltakozása ellenére Úrnak szólítottunk, Te mondtad: „Jól mondjátok.” Most látom, hogy amint előre megmondottad, érettem is vérezteél. Ezért mondhatom boldogan, hogy az én Uram és az én Istenem vagy.

E vallomás a megnyugvás és az elkötelezettség hangja. Pál így egészítette ki ezt a hitvallást: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Jézus földi küldetésének tartalmát így fogalmazta meg: célom, hogy annak akaratát cselekedjem, aki elküldött engem. Ezt a szolgálatot ruházza át azokra, akik el tudják mondani: Én Uram és én Istenem! A megnyugvás hangja ez, mert lehet az élet kemény, és megsebezhet, de „ha Rája néz szemem, úgy megvan mindenem!”

IV.

Tamás felé fordulva, Jézus a történetet ezzel zárja le: láttál és hiszel, de boldogok, akik nem látnak és hisznek. Két dolgot adott ezzel Jézus tudomásunkra. A feltámadás első hírvivői különös kegyelemben részesültek, hogy találkozhattak a feltámadott Jézussal. De Pál apostol és István vértanú is látták az Urat. Isten az Ő bölcsessége szerint szabadon gyakorolhatja az Ő kegyelmét mind a mai napig.

A másik jézusi üzenet, hogy az élő hit nem a látásból születik és nem abból táplálkozik. Még akkor sem, ha látható jelekkel és csodákkal kíséri az Ő népét. A hit, az ige-hirdetés és Szentlélek együttműködésének a csodája. Ha látásból születne, akkor nagyon korlátozott lenne, hiszen érzékszerveinkkel ennek a látható világnak is csak egy parányi részét tudjuk felfogni.

A hit azonban nem vakhit, hanem egyfajta mennyei látás. A hit látja azt is, amit a földi szem nem lát. Látja az Isten gondviselő szeretetét, látja a kegyelem munkálkodását és látása túlterjed a látható világ határain. Ez valóban egy másfajta látás. Ady Endre ezt így fogalmazta meg, az ő szép költői nyelven:

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjúságom,
De Őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökké látom.

Jézus maga „áll segédül szívünk harcinál”, hogy eljussunk a hit boldogságára, amit soha senki el nem vehet tőlünk. Ámen.

Balogh Béla

Kolozsvár

A feltámadás ószövetségi hirdetője

Alapige: Zsoltárok 118,17
Bibliaolvasás: Márk 16,1–8

Mai Igénk nem egy szájhős üres hengegése, hanem egy megszabadított ember boldog bizonyágtétele. Legyen ma ez a zsoltárvers a mi jelszavunk!

Jézus húsvéti győzelme feljogosít bennünket arra, hogy teljes bizonyossággal valljuk – mindenki közülünk személyre szabottan –: *Nem halok meg, hanem élek!*

Először azt kérdezzük, mi szükségünk van erre a diadalmas hitvallásra? Az, hogy általában nem akarunk kibékülni a való helyzettel. Nem akarunk kibékülni a gondolattal, hogy a halálnak születtünk.

Akarva-akaratlanul valami mindig emlékeztet bennünket időnk végességére. Igyekszünk lekötni magunkat, igyekszünk fontosabb kérdésekkel foglalatoskodni: de valami ott benn mégsem enged megnyugodni. Hiába a lázas munka, hiába az önfeledt szórakozás, hasztalan az újabb és újabb felfedező túra. Mint valami szemtelen ragadozómadár, vissza-visszaszáll a halál gondolata: nem vagyunk képesek elhessegetni magunktól. Még az ilyen elszólások is, hogy „*Ihaj-csuhaj, sose halunk meg!*” ebből a forrásból táplálkoznak. Olyan ez, mint mikor a siető ember cipőjébe valami homokszemcse kerül: sérti a talpát, de nem annyira, hogy ne tudná folytatni az útját. És mivel sietős a dolga, nem áll meg, hogy megszabaduljon a kényelmetlen szúrástól. Bevallottan vagy pedig be nem vallottan ezt a sorsot osztjuk valamennyien.

Még csak az sem kell, hogy az embert betegség vagy gond eméssze ahhoz, hogy elgondolkozzék életének mulandó voltán. Nem kell filozófusnak lenni ahhoz, hogy a lélek eltöprengjen: Milyen mértékben érdemes élni, mi adja meg a tovasuhanó élet értelmét? Elég, ha Arany Jánost olvassuk. Máris rájövünk, egy árnyék szüntelenül ott kísért életünkben – még a derűvel teljes napokon is:

Nem kell dér az őszi lombnak,
Mégis egyre sárgul:
Dér nekül is, fagy nekül is,
Lesohajt az ágrul.

Nem kell bú az aggott főnek,
Mégis egyre öszül:
Bú nekül is, gond nekül is
Nyugalomra készül.

(Nem kell dér...)

Valamennyien érezzük, hogy benne vagyunk egy erős sodrásban, melynek nem vagyunk képesek ellenállni. Hiába próbálunk meg visszafelé – az élet forrásának irányába – evezni, mégis csak a nagy „Csendes-óceán” felé, a végső nyugalom felé hajóunk. És hányan elsodródtak már – visszahozhatatlanul előresodródtak mellőlünk! Pedig valamikor együtt indultunk el az élet nagy folyóján hajózni – kicsiny lélekvesztőnkben. Együtt indultunk el családtagok, testvérek, fivérek és nővérek, házastársak: férj és feleség, osztálytársak: lányok és fiúk, főiskolai hallgatók: diáklányok és diákok, katonacimborák, munkatársak, küzdőtársak. Milyen is ez az élet!? Ahogy egyre előrébb haladunk benne, annál kevesebben maradnak velünk azok, akikkel valamikor együtt indultunk el.

Ráadásul egy-egy élet alig hagy nyomot maga után a habokban, már el is tűnt. Hát nem borzasztó? Az élet törekenységét tapasztalva, keserűen állapítjuk meg gyakran, hogy annak fonala sokszor még pókhálónak is vékony.

Ki mondhatja el akkor ezt a zsoltárverset: *Nem halok meg, hanem élek!*?

Talán segítségünkre sietnek azok, akik hisznek az anyag örökkévalóságában? Nemrég még nálunk is fennen hirdették, hogy csak az anyag örök: az a százegynéhány vegyi elem, amelyből felépül végtelennek tűnő világmindenségünk. Időközben felfedezték, hogy a legapróbb részecskék, az atomok is tovább fessegethetőek, részecskékre bonthatók eladdig, amíg csupán az őket egybetartó erő marad meg. Van-e egyáltalán anyag? – kérdezzük kétkedve mindezek után. Van-e egyáltalán valami, ami örök lenne? Hát még

az sem vigasztalhat, hogy alkotóelemeink – a mész, a vas, a víz – tovább élnek: mondjuk a fában, a növényekben, vagy az azt legelésző élőlényekben?

Eszerint a látásmód szerint életünket az élettelen anyagnak köszönhetjük. Egyszer csak összeálltak az összetevő elemek, életté szerveződtek. Az élet után pedig ismét széthullanak alkotóelemeikre. Költőszemmel így néz ki e folyamat:

Az anyag a halhatatlan:
Füben-fában újra éled,
Összetársul, meg elszéled
Mindörökké, szakadatlan;
Hanem e feltámadást
A szellem nem éri meg.
(Arany János: *Honnan és hová?*)

Szép kilátások... Még jó, ha a végén jut nekünk egy árnyas sírhely, egy mutatós sírkő, esetleg egy szép sírfelirat! nem csoda tehát, ha az emberek nem akarják közel engedni magukhoz a halál gondolatát!

Mai igénk mindenesetre nem ebből a meggyőződésből fakad: *Nem halok meg, hanem élek!*

Megint mások azzal a képtelen gondolattal állnak elő, hogy az ember a lélekvándorlás útján éli tovább az életét. S ha lezúllott emberként hal meg, ki tudja, milyen állatnak ábrázatában tengeti tovább az életét. Úgy hiszem, ez ellen az állatok tiltakoznának a legjobban!

A Szentírás nem is enged meg nekünk efféle kombinációkat: hagyjuk meg az állatot állatoknak. Ezek még mindig jobban betöltik a Teremtőtől kapott rendeltetésüket, mint az emberek. Csak néhány egyszerű kérdést tegyünk fel magunknak ezzel kapcsolatosan: rendezett-e valamelyik állatfajta olyan irtóhadjáratot a másik faj ellen, amelyet az ember véghezvitt? Kábítják-e magukat az állatok, ahogyan az emberek teszik Viagrával, szesszel, ópiummal? Kínózzák-e egymást az állatok?

Nincs tehát anyagi továbbélés, nincs újratestetöltés. Gárdonyi Géza eгри sírkövén ott áll a konok valóság: CSAK A TESTE. Vagyis: csak az anyag. De az anyag az ott van. A veszendő anyag az enyészeté. Nincs különálló élete. Maga a Teremtő tisztázza ezt előtűnk: *Visszatérsz a földbe, mert por vagy te, és ismét porrá leszel.*

Nem a lélekvándorlás hite, de még csak nem is a fiakban-unokákban való fennmaradás hite mondatja az Isten emberével: *Nem halok meg, hanem élek!*

Maradna akkor a halhatatlan lélek? A Szentírás ilyenről sem tud. Ilyet csak a filozófiák, az idegen vallások találtak ki. A Szentírás arról ad hírt nekünk, hogy mi emberek az örök életre teremtettünk az örökkévaló Isten akaratából. Az örök élet az Istennel való együttjárás. Ilyen, hogy „*nem halok meg, hanem élek*” csakis olyan valaki mondhat, aki Istennel jár. Csakhogy bűneink miatt elveszítettük a bemenetet az örökkévalóságba. Bűnünk az, hogy elengedtük Isten kezét. Isten nélkül az ember irányt és célt téveszt. Bibliai értelemben a bűn: irány- és célvesztés. Az Isten kezét elengedő ember istentelen ember. A bűn miatt az embernek testestől-lelkestől el kell vesznie. Az ilyenről így ítél az Isten beszéde: „Mikor meghal az istentelen ember, elvesz az ő reménysege; a bűnösök várakozása is elvesz.” (Péld 11,7) Helyben vagyunk immár! Reménykedni csak az tud, aki nem bűnös. De kicsoda vétlen, kicsoda ártatlan, kicsoda büntelen ezen a világon? Ilyen ember, akár férfi, akár nő, még nem született. Olyan valaki, akinek Istenhez kötődő kapcsolata töretlen legyen, csak egy valaki volt ezen a világon: az igaz Jézus Krisztus. Ő is csak úgy tudott ilyen lenni, hogy Isten és ember volt egyidejűleg. Egyedül Jézus

járt teljes valójában az Atyával. Ezt a jézusi kezet újra meg kell találnunk. Ő utánunk nyúlt, hogy elvegye halálra ítélő, halálba adó bűnösségünket.

A feltámadás csodáját elfogadó hívő szív mondja: *Nem halok meg, hanem élek!* Ez nem azonos az örök életbe vetett hittel. Pedig a helyi napilap húsvéti száma azt sugallja, hogy van halált legyőző, diadalmas élet önmagában. *Ennek lenne ünnepe a húsvét.* Ne higgyétek, szeretett atyámfiak! Igaz ugyan, hogy húsvét az örök élet ünnepe. A húsvét azonban teljesen értelmetlen a Krisztus feltámadása nélkül! Ez a szó: *feltámadás* – hiányzik az ünnepi cikkből. Pedig *feltámadott* Jézus nélkül nincs húsvét. A húsvét életünk legszörnyűbb valóságának, a halálnak a legyőzését jelenti. Nem ugyanazt jelenti, hogy az élet *mellett* hangsúlyozzuk az örök életet, mintha egyszerűen a halállal *szemben* tanítanánk a feltámadást!

A test feltámadását pedig a feltámadott Jézusban látjuk-hisszük. A feltámadott Jézus pedig nem más, mint a megfeszített. Csak a miattunk, értetünk és helyettünk megfeszített Jézus van. Őérette vagyunk kegyelembe fogadottak. És Őbenne, az Ő hatalmas feltámadásában van reménységünk az örök életre. Csakis Őbenne. Egyedül Őbenne!

Ki mondhatja el tehát bizonyosan: *Nem halok meg, hanem élek?!* Ezt elsősorban Isten Fia mondhatja el. De vele együtt mindazok elmondhatják, akik benne hisznek. Ő maga ugyanis ekképpen mutatkozott be a testvére halálát sirató Mártának: *Én vagyok a feltámadás és az élet, aki énbennem hisz, ha meghal is él.*

Figyeljük meg Jézus jövendöléseit, amelyekben előrejelzi halálát. De nem csak azt mondja el, hogy meghal, hanem azt is, milyen halállal hal majd meg. Valamint azt is, hogy harmadik napon feltámad. Legalább három ízben jelentette ezt tanítványainak: *Nem halok meg, hanem élek!* Igen, Jézus valószínűleg túlélte a halálát. Mások: *Rontsátok le ezt a templomot, és harmadnapra megépítem azt.* Vagy más alkalommal: *E gonosz és parázna nemzetség jelt kíván, de nem adatik neki, csak a Jónás jele. Mert amiképpen Jónás három nap és három éjjel volt a cethal gyomrában, úgy lesz az Embernek fia is három nap és három éjjel a földnek gyomrában.* Vagy más esetben: *Egy kevés idő, és a világ nem lát engem többé; de ti megláttok engem. Mert én élek, és ti is élni fogtok.*

A húsvét új megvilágításba helyezi mulandóságunkat, halálunkat. Nem csak bűn van, nem csak halál van, hanem Isten irgalmának köszönhetően van bűnbocsánat, van feltámadás és van örök élet.

Igaz ugyan, hogy Ádám után embernek születve, elvesztettük az Istentől nyert belépőnk az örök életbe. De az is igaz, hogy Jézus Krisztus azt visszaszerezte nekünk. Jézus feltámadása számunkra az örök élet bizonyítéka. Ezért énekeljük ma diadallal: *Krisztus feltámadott, kit halál elragadott.* Ő az tehát, aki elsőként elmondhatja: *Nem halok meg, hanem élek!* Vele együtt pedig elmondhatjuk mi is, mindnyájan, akik hiszünk: *Nem halunk meg, hanem élünk; és hirdetjük az Úrnak cselekedeteit!*

Krisztus feltámadásában hirdetjük ma és mindörökké – nem csak kórustagokként, hanem krisztuskövető keresztyénekként a csikcsobotfalvi 400 éves ének szavaival:

Krisztus feltámadott,
Szűnjetek már bánatok!
Ti is nyomán járjatok,
Feltámadást várjatok!
Feltámadt Krisztus!

Halleluja. Ámen.

Jézus harmadik megjelenése

Alapige: János 21,1–14

Bibliolvasás: 1Mózes 32,22–31

János evangéliuma a feltámadott Jézus három megjelenéséről beszél. Mária Magdalénának a sírnál, a tanítványoknak a bezárt ajtó mögött és a Galileai-tengernél úgy, ahogy azt a mai igéből hallottuk. Az ige azzal kezdődik, hogy együtt voltak a tanítványok. Ez az együttlételel azonban más volt, mint sok más, megelőző együttlételel. Itt a történet elején Jézus nélkül voltak együtt. Mikor Jézussal jártak, együttlételelük mindig tele volt csodákkal. A betegek meggyógyultak, a vakok látni kezdtek, a bénák elindultak, a halottak feltámadtak, amerre csak jártak.

Most, a történet elején nem történt csoda. Jézus nélkül voltak együtt. A hűség és a kötelesség hozta őket, mert Jézus húsvét napján megüzente nekik, hogy a Galileai-tenger mellé jöjjenek vele találkozni. Jézus-várásra, Jézussal való találkozásra jöttek.

Mi is Jézus-várók vagyunk, Jézussal való találkozásra jöttünk. Nem csak ez a húsvéti ünnep, hanem minden istentisztelet az. Vajon hogyan jöttünk erre a találkozásra? Mi is együtt vagyunk, mint a tanítványok akkor. Nagy dolog, nagy ajándék együtt lenni. Együtt lenni egy családban, egy közösségben. De vannak Jézus nélküli együttlételel. Családok, ahol nincs ott Jézus, találkozások, ahol Ő hiányzik, életek, ahol minden van, csak Ő nem. Csoda nélküli együttlételel, amelyek üresek, hiábavalóak. Ahol nincs erő már a Krisztus-várásra.

A tanítványok is így voltak együtt, amikor megszólalt Péter: „Elmegyek halászni.” A Krisztus-várás feladása volt ez! Úgy látszik, hiába várjuk Jézust! Ezelőtt is halász voltam, visszamegyek halászni. Péter elfelejtette, hogy Krisztus apostolnak hívta el. A kockázatos apostolság helyett a biztosabbnak ígérkező halászatot választotta.

Bennünket itt Kelet-Európában, Erdélyben és az egész világon apostoloknak rendelt Isten. Nem csak a lelkipásztorok, hanem a gondnokok, a presbiterek is Isten népének őrizői. Minden édesapa, édesanya és minden fiatal az. Az apostolokra az egész világot bízta reá Isten. Reánk egy népet, egy családot, egy lelket bízott, hogy mutassuk számukra az irányt. A mi népünk Krisztust hűséggel váró nép kell hogy legyen. Nekünk nem szabad kétségbe esnünk, lemondanunk, péteri bizonytalansággal azt mondanunk, hogy úgylis hiába már, nem kell nekem eszme, hűség, apostolság, kitartás, Krisztus; elmegyek halászni, kenyeret, pénzt keresni, s a többi nem érdekel. Nekünk nem szabad elfelejtenünk, hogy apostollá rendeltettünk. Nekünk feladatunk van!

Péter elfelejtette. Elmegyek halászni – mondta. S a többiek utána mondták: elmegyünk mi is teveled. Péter elindult lefelé, s a többiek elindultak vele. Sohasem megyünk egyedül. Amikor valamerre elindulunk, jönnek a ráncbízottak is velünk. Lefelé is, felfelé is. Sohasem csak a magunk számlájára vétkezünk. Vajon a te családod merre megy utánad?

Egész éjszaka halásztak és nem fogtak semmit. Csak a part vagy a tengerfenék üledékét hozta fel a háló. Sokszor volt így a mi életünkben is. Jézus nélküli, kínos sötétségben, erdélyi éjszakákban bocsátottuk mélyre lelkünket, ezt a szakadozott, összetépett hálót az élet örvénylő vizeibe és nem fogtunk semmit, csak hínárt és üledéket.

Hajnalodott. Jézus ott állt a parton és nézte őket. A hajnal hozta Jézust, vagy Jézus hozta a hajnalt? A reggeli derengő szürkületben ott állt a parton és nézte őket. Most is ott áll. Erdély peremén, a népünk, a családunk, harangzúgásos falvak, árva városok, 43

országba szétszórt népünk szíve partján. Ott áll és néz bennünket, ahogyan sokszor nélküle próbálunk az élet sötét, kavargó vizeiből halat fogni, reménységet meríteni.

És megszólal: Fiaim! Van-e valami ennivalótok? Van-e valami békességetek? Tele van-e reménységgel, örömmel a háló? És felelének: nincsen. És felelünk mi is: nincsen. S akkor azt mondja Jézus: vessétek a hálót a hajónak a jobb oldala felől és találtok. Mert mindig van egy jobb oldal. Egy jobbik oldal: a Jézusé. Oda vetették a hálót és kihúzni már nem bírták azt a halaknak sokasága miatt.

A tenger ugyanaz maradt. A háló is. Csak a Jézus oldalán a háló tele lett halakkal. 153-mal. S noha ilyen sok volt benne, nem szakadozott a háló!

Így van ez a mi életünkben is. Amikor vele találkozunk, amikor reá hallgatunk, más lesz az élet. A tenger ugyanaz marad. A fizetésünk, a keresetünk, a gondunk nem változik. Csak a szívünk. És tele lesz a háló, a lélek. És nem szakadozik, mert csak akkor szakadozik, amikor üres.

Először János kiáltott fel: az Úr van ott! Én azt hiszem, azért vette észre először, hogy Jézus van ott, mert ő szerette legjobban Jézust, és neki fáj, hogy nélküle indultak el. S lehet, hogy sokszor lábujjra állva figyelt a part felé, mert tudta, hogy jönni fog Jézus.

Ilyen húsvétod akkor lesz, ha a szívedben is ott van ez a János és felkiált: az Úr van itt!

Az ünnepedben, a gondodban a könnyed, a bűnöd és a mosolyod partján az Úr van itt!

A parton parázs van és azon hal, kenyér. Jézus mondja: hozzatok a halakból, amiket fogtatok. És partra vonják a hálót. De mégsem ők a gazdák, hanem Jézus vendégeli meg őket. Ez a húsvét is Jézus vendégsége. Drága parázs, a Szentlélek tüze, s Jézus kenyere és bora vár. Ti terítettétek meg az Úr asztalát, mégis Ő a gazda, s az úrvacsora alkalmával az Ő testének és vérének jegyeit adja nekünk. Ő hív: gyertek, legyetek vendégeim! Egyszer majd megérkezünk, s az örök élet partján kihúzzuk a hálót a partra. Ott is az Ő vendégei leszünk az örök húsvétban, örökkön örökké. Ámen.

Kállay Csaba

Székelykakas

Húsvéti prédikáció

Alapige: János 20,1; 11–16

Bibliolvasás: János 20,1–10

Kedves Testvéreim! Az első húsvét eseményéről ad hírt a mai Igénk. Egy olyan lélek van ott az üres sírnál, aki nagyon szeretette Jézust. Szerette nem csak a felejthetlenségig, hanem úgy, mint akinek mindent jelentett Jézus. Jelentette az új életet, jelentette az élet értelmét, jelentette a lüktetést, az élete odaáldozását. A keresztfeszítéssel mindennek vége. Úgy tűnik, Mária naponkénti látogatója lesz a temetőnek és Jézus elvesztésével siratni, sőt temetni fogja önmagát is. Jézus a jobbik énjét jelentette Máriának. Lehet, hogy csak bűneit bocsátotta meg, de az nagyon sok lehetett. Megújult életet nyerve – már csak úgy, hogy Jézus ott van a háttérben – csupa áldás, csupa jóság, csupa szeretet lett ez az élet. Ugye milyen féltő, hogy Jézussal ez az élet is meghalhat, s marad a másik énje, amely csupa átok, romlottság, kibírhatalanság. Nem csoda hát, ha fájdalom, ha gyász, ha vigasztalanság van ennek az asszonynak a lelkében, amit sűrűn hulló könnyei fejeznek ki leginkább. Ebben a részben olvashatunk arról, hogy mindez a lelki roskadt-

ság azért van bennünk, „mert nem tudják... még az írást, hogy fel kell támadnia a halálból”. (Jn 20,9)

Mi tudjuk az „írást”? Évente megünnepeljük a feltámadás napját. Rajtunk látszik a „feltámadásról szóló írás” ismeretének tudása. Csupa pompa, csupa dísz, csupa ünneplés a húsvét napja, sőt többes számban is mondhatjuk: „a húsvét napjai”. Nem kimondottan szemrehányó módon mondom ezeket, hisz valóban vallásos érzületre van szükség készülni, áldozatot hozni a (nem igazán költségtelen) húsvéti ünnep megszentelésére. Kell hozzá jó szándék, kell hozzá istenismeret, istenfélelem. Kell hozzá egymás iránti szeretet, megbecsülés. Kell hozzá hagyományőrzés. A zsidók is, főleg az írástudók ismerték az Írást. A törvényt, a tórást mondták kívülről. Felszínesen igyekeztek betartani, ám amikor a részletkérdésekre került a sor, például arra: „Szeresd felebarátodat” – nem tudják ki a felebarát. Többek között ezért is mondja Jézus: „örizkedjétek a farizeusok kovászától”.

Érzek valami szemrehányást Jézusnak ezen szavaiból. Azt, hogy a mi húsvéti ünneplésünk valahogy ilyen farizeuskodó külsőséges forma. Szép, látványos, felemelő külső keret. Hogyne tudnánk örülni annak, hogy ennyi és ennyi ember húsvétot tart. Ennyi és ennyi ember templomba jár. Ennyi és ennyi ember ismeri az Írásokat: „feltámadott az Úr!” A legjobban annak lehet örülni, ha ezt a „keretet” Jézus tölténé meg tartalommal.

Mária ott van a sírnál. Nem tudja még az „írásokat”, de keresi, a közelében akar lenni, örök emlékké szeretné tenni. Tehát úgy, mint a többi asszonyok, ő is bebalzsamozni, tartósítani igyekezett Jézus testét. Úgy gondolja: a szüntelen való ráemlékezés is jelent valamit. Mi tudjuk, hogy az ilyen emlékezésnek csak ideig-óráig van vigasztaló ereje.

Mária keresése azonban nem volt hiábavaló. Az első eredmény a döbbenetet jelentő felismerés: „Üres a sír!” Vagy ellopták a Jézus testét, és valahova, egy ismeretlen helyre vitték, vagy feltámadott. Akármilyen történet is, nyugtalanítja Máriát, és tovább keres, kutat, hogy bizonyosságot nyerjen. Ha ott találta volna a sír száján a nagy követ, talán gondolkozott volna, hogy ki fogja azt elhengeríteni, de aztán megnyugodott volna. Így azonban nem találja a helyét. Futásnak ered, hogy elmondja, közé tegye a nagy hírt: „Üres a sír!”

Bizony sokszor így vagyunk mi is. A természetes, az ésszerű dolgok megnyugtatók. Még ha nem is így szeretnénk volna a dolgok alakulását, de a változhatatlanság ad egy lemondó, vagy legalábbis beletörődő megnyugvást. A természetfölötti, az ész fölötti dolgok azonban ösztönöznek, tovább löknek, cselekvésre indítanak.

Mária nyugtalansága, továbblépése másokat is nyugtalanná tesz. Péter és János gyorsan a sírhoz futnak. Látnak és hisznek! Mária még nem jutott el erre a hitre. Ő még visszamegy. Még tovább szomorkodik, még újabb bizonyosságot keres. A bizonyítékok gyors egymásutánban következnek. A sírba nézve meglátja a két angyalt, akik szólnak hozzá: „Asszony, mit sírsz?!” Még arra sincs idő, hogy feleletet adjon, ott az újabb bizonyíték. Háta mögött ott áll Jézus – bár ő nem tudja, hogy Ő az –, a kérdés pedig ugyanaz: „Asszony, mit sírsz? Kit keressz?” Ebből a kérdésből láthatjuk, hogy Isten jóvoltából a feltámadás nagy ténye leghamarabb oda akar hatni, eljutni, hogy felszáradjanak könnyeink. Hogy a félelem, a gyötrellem, elcsituljon. Hogy észrevegyük, hogy ezekben a „mélységekben” nem vagyunk egyedül, mellettünk van Isten, angyalai, vagy éppen szent Fia által, hogy letörölje könnyeinket, bizonyosságát adja, hogy a teherhordozásban nem vagyunk egyedül.

Mária könnyein keresztül nem ismeri fel Jézust. Azt gondolja, hogy a kertész az. Feleleteiből tudjuk, hogy mi a gondolata, mi a szándéka: magához venni és elvinni Jézust.

Ez a húsvéti jelenet több dologra is rámutat:

a) Arra, hogy az élő Úr ott van mellettünk, velünk akkor is, ha ismeretlen, vagy ismerős által szólít meg. Az Ő közbelépése így is hathatós, így is biztos. Biztos, hogy nem emberi segítség, vigasztalás az, hanem isteni. Ő maga, a feltámadott Úr cselekszik.

b) Ez a felismerés oda is el kell juttasson bennünket, hogy ha valakin segítünk, valakit vigasztalunk, azt mindig úgy tegyük – azzal az alázattal –, hogy ott nem „én” segítünk, hanem „Ő”.

Mária a teljes bizonyosságot abban nyeri, hogy feltámadott Ura, Mestere nevéen szólítja: Mária.

Kétezer év bizonyága nem okozhat bennünk kétséget. Az Ige szava azonban azért szól hozzánk, hogy belőle kihalljuk a nevünket. Azt, hogy fontos vagyok az én Uram számára. Ő megszólít és küld!

Mária ujjongásban tör ki: Rabbóni – és megragadni igyekszik Jézust.

Erre kell törekedjünk mi is: elismerni Őt Urunknak, s megragadni őt örökre. Mert ha Ő velünk van, ha bennünk él, akkor történik meg az, amit Pál apostol mond: „élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus!” Ámen.

László Zoltán

Marosvásárhely

Húsvéti erőforrás

Alapige: János 11,25

Bibliavetítés: 2Timotheus 1,6–10

Valami hihetetlen ellentét feszül a feltámadás ígéje és a látható valóság között. „Én vagyok a feltámadás és az élet” – és Jézus mégis halott. Nemcsak Jézus halott, Lázár is. A tanítványok hite is haldokló állapotba jutott. A Jézusba vetett hit megrendülését nem csak az együttérző sajnálat, hanem a kiábrándulás, a lelki válság is követte.

Valami rendkívüli erőforrásra lenne szükség, hogy az életbe és feltámadásba vetett hit talpon maradjon, hogy az a válogatott tanítványi sereg továbbra is helytálljon.

A huszonegyedik század embere, a harmadik évezred szekularizált keresztyéne, megbzsett hitében naponként azonosul saját sorsa tükrében az élet, az elmúlás, a húsvéti feltámadás kikerülhetetlen tényével, s bár sokan könnyel viszonyulnak e sorsformáló kérdésekhez, milliók őszinte és szent óhaja, a Szentlélek jó szelével, a megnyugvás életadó révébe terelni a megtépázott húsvéti hit hajóját.

A beduinok a sivatagban a homokvihar után megtisztítják a forrást, mert számukra az az életet jelenti. Viharban és vihar után ez lenne a legfontosabb tennivaló. Ki kéne ásni a megbzsett, beteg húsvéti hit forrását, az evangéliumot, hogy az élet és feltámadás hite ne sivatagosodjon el bennünk.

A sivatagot öntözni kell, ha azt akarod, hogy hitéleted oázisait ne temesse be a fulasztó homokvihar.

I.

Amit János megörökített evangéliumában, az csak előszó, bevezetés a húsvéti kérdéskör lényegéhez. Lázár feltámasztása prelúdiuma Krisztus megváltó művének, de mindenképpen a feltámadás és az élet, az örök élet hitét erősítő rögzítette Jézusnak ezt a csodáját.

Hiszed-e, hogy Jézus a feltámadás és az élet? Ez csak úgy lehet erőforrásod, ha hiszed. Krisztus áldozata, feltámadása csak annyiban erőforrás, amennyiben hiszed. A húsvéti hit a Krisztusba vetett hit, a te élő hited függvénye.

Jézus pillanatig sem tagadja, hogy a halál nem egy valóságos hatalom. Azt sem rejti véka alá, hogy ezzel a végzetes erővel szemben emberi ügyeskedés nem győzhet. Azt viszont tökéletesen tisztázza, hogy Isten megváltó szeretete, éppen Krisztus áldozatában minősül át olyan erőforrássá, amely legyőzi a halálfélelmet és megerősít a feltámadás hitében, a krisztusi életforma erejében.

Ez az az erőforrás, amely újból életet lehel Lázárba, amely az oszlásnak indult porhüvelyt élővé teszi. De ez az az erőforrás, amely a hihetetlen és lehetetlen túlélésére is felvértez. Ausztriában a Krebs fivérek édesapja egy mentőgyakorlat alkalmával egyszerre veszítette el a tizennyolc, tizenkilenc és huszonegy éves fiát. A Himmelhorn egy nagyon mély szakadékaiba zuhantak, ott lelték tragikus halálukat. A mentőgyakorlat reggelén még együtt imádkozott az egész család. Vajon mi éleszthette Krebs úrbán azt a méltóságteljes hitet, amely megengedte neki, hogy fiai síremlékére ezt véssesse: „Igen Atyám, lezuhantak, de mégis kezekben maradtak.” „Aki hisz énbennem, ha meghal is él. Hiszed-e ezt?” – Igen, íme vannak akik ezt elhitték!

A halál nem végleges elszakadás Istentől. Isten elveheti az életet, de vissza is adhatja. Személyre szólóan bárkinek. Közösségre szólóan bármilyen nemzetnek.

Istennek a halállal szemben vannak más lehetőségei is. Jézus földi életének idején már támasztott fel halottakat, csak rá kell döbbsenni egy nagyon lényeges dologra. Krisztus részéről az élethívás nem mindig hatalmi tett, hanem szeretetének megnyilvánulása. Ezt sem Márta, sem Mária nem értette meg teljességgel.

Mi az ami megtéveszthet? Elsősorban az, hogy a halál nem mindig Isten győzelméről tanúskodik, mert lehet a gonosz fegyverténye is. Másodszor, hitünk elégtelensége. Hová lett életünkben a Krisztust feltámasztó, Istenbe vetett hit? Harmadszor, nem vagyunk hajlandók elfogadni hitvallásunk alaptételét, hogy Krisztus ereje minket is új életre támaszt, hogy az Ő feltámadása a mi feltámadásunk biztos záloga.

II.

Jézus azt állítja, hogy Ő az élet. Ez ugyanolyan erőforrás, mint a feltámadás bizonyossága.

Egy értékeket eltékozló világban megfakul az élet értelméről vallott felfogásunk. Az öngyilkosnak vajmi kevés ismerete lehet az élet értelméről. A negatív információkkal kitömött, manipulált, megtévesztett ember felfogásában vajon még jelentenek-e valamit Ady szavai? „Az élet szent okokból élni akar.” Hol vannak a szent okok a magzatelhajtás reneszánszát élő világban? A szenvedélybetegségek virágkorában? A nemzetgyűlölet sohasem tapasztalt fellángolásában? Az elszegényedett, koldusbotra jutott világban?

Lehet-e még erőforrás az a Krisztus, aki önmagáról azt vallja, hogy „élet”? Igen, lehet! Ennek viszont feltételei vannak. A veszélyben forgó életet Istenre kell bízni. A húsvéti evangélium nem csak a feltámadás hitét hirdeti, hanem a győzedelmes életbe vetett hitet is.

Az élet forrását elvesztett ember újra meg kell hogy találja az Istennel közösségre jutott életforma örömeit. Isten ezt Krisztus életében kínálja fel. Az egyetlen életlehetőség Nála van. Ez az életlehetőség a Neki való engedelmesség. Ennek az életlehetőségnek egyedüli életfeltétele, élni az ígével.

Életed nem csak időfogalom, amely határos és múltó, hanem ajándék Krisztustól, amellyel sáfárkodni kell.

Mindenkori életed, életviteled meghatározza egy jövőbeli életformába való részese-désedet is. Ennek üzemanyaga, kulcsa a győzedelmes húsvéti öröme, a feltámadt Krisztus, a Krisztusba oltott élet.

Jézus vallja, hogy az Őtőle származó élet nem teológiai tan, nem dogma, hanem valóság. Létrejötté, ápolása, megőrzése a Krisztussal való kapcsolaton múlik.

Pál apostol megfogalmazásában, Krisztus valósággá lesz bennünk, mert Ő valóság, s rajta kívül az életnek nincs értelme. Ezért vallotta Luther „A hívőt a halálban is az élet veszi körül.” Az ilyen ember életében az egészséges keresztyén helycsere érvényesül, a halál helyét elfoglalja Krisztus, vagyis az igazi élet.

III.

A feltámadás és az élet úgy minősül át húsvéti erőforrássá, ha hinni tudsz Krisztusban. Feltételhez kötött a húsvéti hit birtoklása. A feltámadásnak és a benne való életnek tehát az élő hit a feltétele.

A hit viszont akkor válik élővé, a húsvéti erőforrás éltetőjévé, ha döntés elé állít. Mi haszna lenne különben a hitnek, ha nem a döntés és állásfoglalás aktusában válna élővé és gyümölcsözővé? Hinni annyit jelent, mint igent mondani a feltámadott és az élet győzelmét hordozó Krisztusnak. Aki hisz Őbenne, annak életében halál már nincs, mert a halál helyét Krisztus foglalja el.

Keresztyén értelemben hinni azt jelenti, hogy a Krisztust feltámasztó, Istenbe vetett hitet nem csak szemlélem, nem csak gyönyörködöm benne, hanem erőforrásként kama- toztatom, gyümölcsöttem a magam és mások életében.

Rengeteg vajúdás, gyötrelem, nemes harc vezethet csak el eddig a hitig, de érdemes mindent rátenni.

Lázár feltámasztásában is ott volt már ennek a hitnek a dialektikája, de Márta és Mária ezt még nem értették teljességgel. Ezért kérdezte Jézus: „Hiszed-e ezt?” Megvallja hitét. Hitvallásával, bizonyágtevő lelkével magával ragadja testvérét is. Jézushoz csatlakoznak, vele mennek, még úgy is, hogy együttlétükbe belefér a Jézus fele elhangzó szemrehányás is. A húsvéti evangéliumba vetett bizodalom, a Feltámadás és Élet iránti tisztelet nem mindig zárja ki az emberi fájdalmat, a gyászt, a veszteséget.

Húsvéti hiteddel nagyon sokszor együtt cipeled ólomsúlyú lelki és testi batyudat is. De menni kell egy irányba, Jézus felé, még ha roskadozva is.

Lehet, hogy húsvéti hited még csak annyi, mint a szomorú szemű költőé: „Hiszek hitetlenül Istenben.” De lehet, hogy olyanná terebélyesedik, mint a Pálé: „Nekem az élet Krisztus és a meghalás nyereség.”

Így tapasztalhatod meg, hogy a te Megváltód él és te is élni fogsz. Ámen.

A Genezáret partján

Ritter B. Károly

A lelkipásztor imádságai

Meditáció előtt

Isten Igéjének hallgatására való készüléskor

Atyám, szerető mennyei Atyám!

Légy kegyelmes hozzám és bocsásd meg vétkeimet. Szent Isten! Vezess engem és igazgasd szívemet!

Rázz fel minden szórakozottságból. Egész lényemet és gondolkozásomat fordítsd magad felé. Szólj hozzám. Ne maradj nekem néma. Én készen állok. Te légy segítóm: segíts rajtam mennyei Atyám!

Neked akarok szolgálni. Készíts fel engem szolgálatodra. Ne hagyj el Uram: én sem hagyjak el Téged. Semmi akarok lenni, Te légy minden.

Áldj meg, szerető mennyi Atyám.
Ámen.

Igehirdetés előtt

Atyám! Szerető mennyei Atyám!

A háló kivetésére indulok. Te parancsoltad, azért merem megtenni. Te add szolgálatomra áldásodat.

Légy közöttünk Lelkeddal és légy közöttünk életeddel. A szíveket Te igazgasd, a lelkiismeretet Te gerjeszd fel. Mozgasd meg leheleteddel a holt vizeket. Te magad szólj hozzánk.

Add, hogy először én magam hallgassak szavadra. Gyenge dadogásomon a Te Igéd csengjen keresztül.

Légy nagygyá közöttünk. Téged imádlak, szent Isten.

Könyörülj szolgálatomon. Ámen.

Istentisztelet előtt

a gyülekezet érkezésekor

Uram, Istenem, ébreszd fel szívemet!

Állíts színed elé Istenem. Színed előtt tégy alázatossá, tégy fegyelmezetté és tégy engedelmessé. Állíts színed elé és állíts szolgálatodba engem.

Tisztítsd meg szívemet, tisztítsd meg kezemet és tisztítsd meg minden gondolatomat. Tölts meg örömmel. Ébressz fel dicséretedre és imádásodra.

Adj szívembe igaz szeretetet minden gyermeked iránt. Segíts, hogy gyülekezeted előtt állva mindenkire közel legyek. Szemünket és kezünket Te magad emeld fel Magadhoz. Egyesíts bennünket jelenléteddel. Áldd meg és szenteld meg ezt az órát.

Szentelj sajátoddá. Segíts Istenem, hogy Neked szolgáljak.
Ámen.

Igehirdetés után

Uram, Istenem, hálát adok Neked.

Bocsásd meg, amit elhibáztam. Te igazítsd ki. Lelked által Te magad munkálkodj, hogy kikeljen a mag és gyümölcsöt hozzon.

Add, hogy szolgálatom hiábavaló ne legyen. Maradj velünk. Építsd gyülekezetedet.

Tied legyen a dicséret, dicsőség és magasztalás mindörökké. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László

Kajántó

Fiatalság és tanulás

Alapige: Példabeszédek 22,6

Nemrégiben egy fiatallal találkoztam, akiről mindenki azt mondja, hogy jó tanuló, jó eszű gyerek, aki sikeresen jutott be az egyetemre. Nagy megdöbbenésemre, mikor rákérdeztem, hogy milyen az egyetem, azt mondta, hogy nem érdemes tanulni, mert sajnos napjainkban már nem értékeli a tudást. Nem elszigetelt esettel állunk szemben. Sokszor felteszik a fiatalok a kérdést, hogy érdemes-e tanulni, mikor a mai társadalomban az, aki képezi magát, tanul, nincs megbecsülve. Sokkal többet keres az, aki kétkezi munkával, vagy ravaszsággal dolgozik, mint az, aki kínlódik az érettségivel, az egyetemi felvétellel, meg annak elvégzésével. Ha pedig tanul és diplomát szerez, akkor első dolga az, hogy hogyan kaphatna valahol nyugatabbra egy jó munkahelyet, ahol mind anyagilag, mind társadalmilag jobban értékeli tudását. Azoknak, akik így gondolkoznak és beszélnek abban igazuk van, hogy a szellemi munka itt egyelőre nincs kellőképpen megbecsülve, mint más nyugati országban, de abban nincs igazuk, hogy nem érdemes tanulunk, nem érdemes képezni önmagunkat.

Mielőtt megpróbálnánk erre a kérdésre választ kapni, előbb próbáljuk megállapítani, hogy mit jelent a tanulás. Nem csak azt, amit az iskolában mint kötelező tantárgyakat megtanítanak, hanem mindazt, amit az idők folyamán megtanul az ember. Ez lehet akár pozitív akár negatív tudás, hiszen nem csak a jó az, ami tanít, ami nyomot hagy az életben, hanem a rossz dolog is. A tanulás tehát velejárója az életnek. Ha akarod, ha nem – tanulsz. Kora gyermekkortól kezdve (pl. járni, beszélni, felismerni bizonyos dolgokat, tájékozódni, később autót vezetni, főzni, háztartást rendezni stb.). Erre a tapasztalatokra alapuló tanulásra tevődik rá az, amit az iskolában, majd utána posztliceális képzésen vagy egyetemen tanul meg az ember.

Miért van ez a pesszimista életfelfogás a fiatalok között? Miért mondják sokan, hogy elég az, amit 8 osztály vagy 12 osztály alatt megtanulunk? Több válasz van erre. Az anyagi érdekeltség. Már említettem, hogy itt nincs annyira elismerve az, aki tanul, mint az, aki egy jó szakmában dolgozik. A motiváció hiánya. A családi háttér. Lehet sorolni az indokokat. Az is igaz, hogy nem lehet mindenből mérnök, orvos, informatikus, tanár vagy jogász. De az ember kell képezze magát. Erre a kérdésre próbáljunk együtt választ kapni a bibliaórán a beszélgetés alatt.

Egy másik kérdés, ami érdekes lehet, az anyanyelvi oktatás. Sokan küzdenek azért, hogy anyanyelvű tanintézetek legyenek, és erre a sokszor sziszifuszi küzdelemre jön az elszomorító és dühítő válasz: a magyar gyermekek román iskolába mennek. A legtöbbször a szülők válasza az, hogy a gyermekük jobban fog érvényesülni, vagy a közelben nincs magyar nyelvű iskola. Vajon ezek a gyermekek hogyan fognak konfirmálni? Vajon egyes házasságot fognak majd kötni?

Mindezek, a sokszor negatív dolgok lassan összegyűlnek egy fiatal életében és valamikor lecsapódnak. Ekkor pedig eljut oda, hogy szomorúan megállapítja: nem érdemes tanulni!

Hogy lehet valakit kihozni ebből a nehéz helyzetből? Próbáljuk megkapni a választ a Bibliából.

A szentírás sok értelemben használja a tanulást. Tanulni kell az istenfélelmet, Isten törvényeit, elvetni a pogányok utálatosságát, tanulni az erkölcsi tanítást, jót tenni, meg kell tanulni az igazságot, az irgalmasságot, szelídséget, alázatot. A mai felolvasott ige pedig mindezeket összefoglalja. Kell tanulni, mert ezáltal lehet megkapni azt az utat, amelyen az élet végéig járni kell (mikor megöregszik sem tér el attól).

Kihez szól elsősorban ez az ige? Egy felnőtthöz, egy szülőhöz. Neki a feladata, hogy Isten útjára tanítsa gyermekét. De a gyermeknek is van egy feladata. Engedelmeskedni a tanításnak, mert „Isten minket az ő kezük által akar vezetni” (HK 104).

Ennek az ismeretében fel kell tenni a kérdést, hogy érdemes-e tanulni? Hisz ahogy az ige mondja, aki ezt teszi, az késő öregségéig fel tudja használni azt. Az egészet hadd világítsam meg egy példával. Mindnyájan ismeritek *A tücsök és a hangya* című tanítómesét. A hangya szorgalmasan gyűjt, a tücsök meg zenél egész évben. Mikor jön a tél, a hangya van mihez nyúljon, a tücsök pedig éheznek és fázik. Ezt a mesét lehet érteni a tanulásra is. Ha valaki tanul, a tudása (istenfélelem, erkölcsi tudás, de tárgyi tudás is) át tudja lendíteni őt az akadályokon. Ha valakit nem érdekel mindez, akkor lehet, hogy a legelső próbatétel után összeomlik, és az alkoholtól, kábítószerrel vagy valami mástól „vár segítséget”. Mert egy valamit elfelejtett megtanulni. Azt, hogy „akár élek, akár halok... a Jézus Krisztus tulajdona vagyok” (HK 1.). A keresztyén ember számára ez a legfontosabb dolog, amit meg kell hogy tanuljon. Ebből kell kiindulni, és erre kell később építeni. Az erre ráépített tudással pedig tovább tudja fejleszteni önmagát, nem öncélúan, hanem úgy, hogy ezzel Isten dicsőségét szolgálja.

Vitaindító kérdések

1. Szerintetek van-e értelme a tanulásnak?
2. Miért olyan pesszimisták egyes fiatalok a tanulást illetőleg?
3. A fiatalság hogyan viszonyul az anyanyelvű oktatás kérdéséhez?
4. Mennyire tudunk engedelmeskedni a tanításoknak?

Rádioprédikáció

Adorjáni László

Kolozsvár

Az élet négy titka

„Mert meghaltatok, és a ti éltetek el van rejtve együtt a Krisztussal az Istenben. Mikor a Krisztus, a mi életünk, megjelen, akkor majd ti is, Ővele együtt, megjelentek dicsőségben.”

(Kol 3,3–4)

Minden életnek megvan a maga rejtett oldala, titka.

Egyik titkunk a betegség, valamilyen testi vagy lelki fogyatékoság, mely belülről emészt. Nem kívánunk róla mindenkinek beszélni. Annál inkább takargatjuk, szépítgetjük. Igyekszünk azt a látszatot kelteni, hogy minden rendben van. Valójában pedig napenként sokat foglalkozunk a sokszor mégis egyre szembetűnőbb hiányosságainkkal. Ha

betegség emészt, azt meg kell beszélni az orvossal, és meg kell beszélni Istennel. Aki nem tudja ezeket a gondjait Istennel is megbeszélni, egyedül marad. Saját maga bohóca lesz. Nem veszi észre, hogy nevetségessé és szánalmassá vált. Vagy pedig ahelyett, hogy erejét a szabadulásra összpontosítaná, vádolja Istent és embertársait.

De minden életnek van egy másik titka is: a bűn, mely belülről emészt fel mindannyiunkat. Próbáljuk magunk elől is, és mások elől is elrejtteni, letagadni, elfelejtetni, szépíteni. De ott van, akár a betegség is mindenkiben. Még a legjobb és legnemesebb tetteinket is összeszennyezi. Ha pedig nem sietünk ezzel a titokkal is idejében Istenhez, kimondva, megosztva vele, ahogyan a beteg ember bizalommal elmondja orvosának azt, ami fáj, akkor ez a betegség eluralkodik felettünk és teljesen hatalmába kerít. „De látok egy másik törvényt az én tagjaimba, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimba. Óh, én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?” (Róm 7,23–24)

Jézus azért lett testté, azért van itt ebben a beteggé lett világunkban, hogy orvosa legyen bűntől fertőzött lelkünknek, hogy megszabadítson ezektől a gyötrő titkainktól is.

Így születik meg a szívben a hit titka. Ez az orvosság a bűnre. Erőforrása a szolgálatunknak, az igazi, Istenért végzett munkának. Támasz azoknak, akik terhet, keresztet hordoznak. Talán betegséget, vagy nehéz családi körülményeket, súlyos anyagi gondokat, nehéz természetet, gyászt, vagy csalódást, támadásokat. Mi mindenre kellene a hit titka egy élet folyamán, hogy Isten gyermekeihez méltóan, egyesek így mondják: emberhez méltóan éljünk, örüljünk és munkálkodjunk! De ha nincs meg, akkor a szenvedés eltorzít és szánalmassá tesz. A bűn kivetkőztet emberi mivoltunkból, és szörnyeteggé változtat. A veszteségek pedig lázadóvá és megkeseredetté tesznek. Emiatt van a sok örömtelen élet és a szüntelen hajsza és marakodás kis, földi előnyökért. A hit viszont az a titkos segítség, Isten felénk nyújtott keze, melybe belekapaszkodva képes az ember arra is, ami lehetetlennek látszik.

„Vele együtt!” Ez a titka az igazi életnek. Jézussal együtt kelni, vele együtt munkához látni, vele együtt hordozni a mindennapok terheit, vele együtt viselni a sebeket, vele együtt sírni és gyászolni, vele megbeszélni a gondokat, vele örülni, neki elmondani azt, ami nyomja a lelkiismeretet, tőle tanácsot kérni. Vele élni és vele együtt menni a halálba is.

A halál, az utolsó nagy titok. Mi van ott? Hol vannak azok, akik elmentek közülünk? Istennél folytatódik-e azután a lét, vagy pedig nincs tovább semmi? A halál titkára csak az tudja a hiteles választ, aki a halálból visszajött, feltámadt: Jézus. Ő a titok kulcsa. Ezt üzeni: „Mert meghaltatok, és a ti éltetek el van rejtve együtt a Krisztussal az Istenben. Mikor a Krisztus, a mi életünk, megjelen, akkor majd ti is, Ővele együtt, megjelenetek dicsőségben.” Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Szakács János

Betlen

Szent előleg

Alapige: Máté 28,18–20

Kedves édesanya, keresztszülők és ünneplő gyülekezet. Kétszeres ünnep a mai, mert Jézus feltámadását ünnepeljük, de ugyanakkor részt vehetünk egy család ünnepében is, amelyben gyermek született.

Hallottuk a szereztetési igéből azt az ígéretet, amit a mi Urunk fűzött a keresztség sákramentumához. Tudjuk, hogy amiképpen leveszi külsőleg a test szennyét a víz, amellyel megmosakodunk, úgy az Ő érettünk kiontatott vére is megtisztít minden bűntől, ha hittel vesszük a keresztséget.

Azt is tudjuk, hogy ez a látható szertartás emberileg láthatatlan, de Isten előtt letörölhetetlen jegyet hagy a megkeresztelteken. Ezzel, az Isten előtt igenis nyomatékos pecséttel soroljuk be most e kisgyermeket is Krisztus végeláthatatlan seregébe.

Mivel húsvét van, hadd idézem Jézust, aki egy alkalommal a maga szenvedését, halálát és feltámadását jelentette tanítványainak. Mindezt úgy tette, hogy a tanítványai eljövendő szomorúságát és örömét, a gyermekét megszüülő anya öröméhez hasonlította.

„Bizony, mondom néktek, hogy sírtok és jajgattok ti, a világ pedig örül: ti szomorodtok, hanem a ti szomorúságotok örömmre fordul. Az asszony mikor szül, szomorúságban van, mert eljött az ő órája: de mikor megszüli az ő gyermekeket, nem emlékezik többé a kínra az öröm miatt, hogy ember született e világra.” (Jn 16,20–21)

Jézus a jövőbe tekintve mondta el mindezeket, én pedig a múltra nézve idéztem e két bibliai verset. Természetesen nem ugyanazért, mint a tanítványok esetében, de aggodalom volt bőven ebben a családban is e gyermek megszületése előtt. Bizonyára sírás is volt, amikor az ismerősök összesúgtak és kaján mosollyal néztek a leendő anyára. Valószínű, hogy a világ káröröme sem maradt el és az emiatt érzett szomorúság sem. De a ti szomorúságotok örömmre fordult, úgy ahogy a tanítványok bánata is, hiszen Krisztus feltámadott, hiszen ember született e világra és ez minden múltbéli szomorúságot, aggodalmat és sírást elfeledtet.

Isten az ő oltalmazó kegyelmével mellettek volt az élet és halál között és ez mindennél jobban bizonyítja az Ő irgalmasságát. Az öröm és hálaadás mellett vegyétek komolyan azt a felelősséget, amelyet magatokra vállaltok ezekben a percekben. Olyan bizalom előleget kaptatok az Úrtól, amivel nem szabad visszaélni és amit nem szabad felelőtlenül elherdálni. Úgy járjatok, mint akik tudjátok, hogy ez a kisgyermek felcseperedve töletek kell hogy megtanulja a Krisztus útján való járást. Úgy áldozatok, hogy töletek tanulja meg a Krisztusnak szentelt áldozatos életet. Úgy beszéljete, hogy a ti példátokat követve áldja Isten nevét és a ti nevelésetek következtében tegyen majd vallást az ő hitéről, amikor ennek eljön az ideje, mert ha minderre törekedni fogtok, Krisztus ígéri, hogy veletek lesz a világ végezetéig. Amen.

Esketési igehirdetés

Orbán Dániel

Szederjes

Veletek megy az úton

Alapige: Lukács 24,15

Keresztyén Testvéreim! Kedves ifjú pár!

Igénkben két ember tart hazafelé az úton. A két ember, két tanítvány, akik egymást kérdezik és egymással beszélgetnek mindazokról az eseményekről, amelyek a mögöttük megtett úton megtörténtek. Az események középpontja Krisztus, de ebben a Krisztusban benne van az ő egész életük is: minden örömük és bánatuk, reménységük és csüggedésük: múltjuk, jelenük, jövőjük. Mikor Krisztusról beszélgetnek az úton, akkor tulajdonképpen erről beszélgetnek.

Kedves ifjak, most ti vagytok ez a két tanítvány, aki hazafelé tart az úton, miközben egymást kérdezi és egymással beszélget. Szokták mondani, hogy minden embernek van egy életútja. És ez így igaz. A házasság pedig az az állapot, amelyben az ember az ő élettársával együtt halad ezen az életúton, azt kérdezi és azzal beszélget. Úgy beszélget az életről, hogy közben Krisztusról társalog és úgy beszél Krisztusról, hogy közben az élet dolgairól tanácskozik.

*

Ünnepről jönnek és hazafelé tartanak, de mindezt beárnyékolja az események rettenete, s ebből fakadó félelem, csüggedés, reménytelenség, kiúttalanság. Mindezen nem sokat változtat az élet a halál feletti diadalára vonatkozó bizonytalan hitük és hírük. Így olvassuk ezt a bibliai történetben.

Ez sokszor így van a mi történetünkben is. Ti már régóta járjátok ezt az utat, hiszen tizenöt éve annak, hogy elindultatok hivatalos polgári esküvővel és azóta egymást kérdezve és egymással beszélgetve mentek. Most, amikor azért jöttetek ide, hogy erre az útra Isten áldását a hivatalos egyházi szolgálat révén is kérjétek, már gazdag tapasztalat áll mögöttetek és számtalan esemény, amelyekről számtalanszor kérdeztétek egymást és számtalanszor beszélgettetek. Ti tudjátok, hogy a házastársi élet hazatartó útjának ünnepi örömét, három gyermek születését s nevelését és egyebeket ez alatt a tizenöt esztendő alatt hányszor beárnyékolta a hétköznapi gondok fekete felhője és a kedvetek ellenére való események árnyéka, az élet és a jövő bizonytalansága. Ti tudjátok hányszor mentetek szomorúan, csüggedten, kilátástalantul és bizonytalanul egymást kérdezve ezen az úton!

*

Bibliai történetünkben a két útítárs mellé odaszegődik Krisztus és velük megy. Bár nem azonnal ismerik fel, de jelenléte, tanítása áthatja szívüket-lelküket-gondolataikat: csüggedt emberekből örvendezővé teszi őket újra: megismerik életük Urát és Megváltóját a kenyér megtöréséből.

Az úton, amelyen eddig elértetek, amelyen egymást kérdeztétek és egymással beszélgettetek, amelyen az ünnep örömét és a jövő reménységét számtalanszor beárnyékolta a hétköznapi gondja, betegsége, a jövő reménytelensége, az út kilátástalansága és bizonytalansága – családi és közösségi vonatkozásban egyaránt – lehetetlen, hogy ne ezt éltétek volna át ti is, hogy mellétek szegődött Valaki és veletek ment és megvizsgált és

megerősített. Új távlatokat nyitott számotokra. Lehet, hogy nem ismertétek meg azonnal, de ti is megismerhetitek most Őt a megtört kenyér által, hiszen ezért döntöttetek úgy, hogy megteszitek ezt a lépést, hogy annyi idő után ez ne legyen oka annak, hogy nem úrvacsorázhattok, hanem holnap konfirmáló gyermeketekkel együtt részesülhettek a megtört kenyérnek a Feltámadott Úrra vonatkozó csodájában.

Jó tudni, hogy most is úgy mentek tovább a ti utatokon „hazafelé” – a földi és mennyei „haza” felé egyaránt, beárnyékolva ünnepeken és bizonytalanságokon, kiuttalanságokon keresztül –, hogy veletek megy Az, Aki felől egymás közt kérdezősködtök és Akiről egymás közt beszéltek az úton: az Élet Ura, aki Igéje és Szentlelke szerint soha sincs távol tőlünk. Ő megy veletek: tanít, eligazít, megvigasztal, új távlatokat nyit e földi vándorlásban és hitetek bizonytalanságában a hit bizonyosságát adja, feltárva és megmutatva önmagát. Ámen.

Temetési igehirdetés

András Péter

Várkudu

A halál árnyékának völgyében

Alapige: Zsoltárok 23,4

Keresztyén Testvéreim! Gyászoló család! Gyászoló gyülekezet!

A *halál* árnyékának völgyébe érkezünk. Nem kedves számunkra ez a hely, de Isten most ide állított minket. Az álmából felserkenő Jákób rémületét éljük át. Azt, amikor Isten közelségét megtapasztalva kiált fel a menekülő: „Mily rettenetes ez a hely, nem egyéb ez, hanem Istennek háza, és az égnek kapuja.” (1Móz 28,17) Félelemmel telik el Jákób, és ez az érzés tőlünk sem idegen. A Szentséges közelségében fél a csaló, a halál árnyékában remeg az élő, az élet és halál mezsgyéjén rémít a Gonosz.

Elhagyott és pusztá ez a hely. A Gonosz teszi azzá. Az Édenkert is ezért lett egyszer elhagyottá, majd pusztává, azaz lakatlanná, az ember pedig száműzött (Ádám és Éva), majd bujdosó (Kain), mert a Gonosz hatalmába kerítette őket. A pusztá helyeket azért kerülte a primitív ember, mert a démonok világának tartotta, a Gonosz lakóhelyének, olyan területnek, ahol semmi esélye nem volt az embernek a túlélésre. Itt kísérti meg a Sátán Jézust. A halál árnyékának völgyében, a Golgotán élte át elhagyottságának legnagyobb mélységeit. Noha sokan vették körül, mégis elhagyottnak érezte magát. Akárcsak ti most. És nem csak ti kiáltjátok bele a halál árnyékának völgyébe *fájdalmatokat* – miért távoztál közülünk, miért hagyták magunkra – és *félelmeiteket*: jaj, soha többé nem látunk téged. Ezt a fájdalmát Jézus is belekiáltotta ebbe a világba: „Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engemet.” (Mt 27,46) Egyedül csak akkor érzi magát az ember, amikor olyanok veszik körül, akik nem segíthetnek, és nem is akarnak segíteni rajta. Jézus egyedül volt és az Atya magára hagyta, mert neki meg kellett halnia. Még szükség lett volna rá ebben az éhező, szenvedő világban, mert sokaknak megtörte a kenyeret, bekötözte sebét, enyhítette fájdalmát, vigasztalta szívének bánatát. Elhunyt szerettek is több évtizedes orvosi szolgálata rendjén sebeket kötözött, fájdalmat enyhített, a gyógyulás reménységét nyújtva biztatott, vigasztalt. Sokan megtapasztalták, hogy a betegség által kiváltott félelmeikben jó volt hozzá fordulni, a félelmeiket vele megosztani. Isten ajándéka volt sokak számára, hogy ne érezzék magukat egyedül. Sokunknak

még szükségünk lett volna rá, de neki is meg kellett halnia. De nem egyedül, elhagyot-
tan, mint Jézusnak.

Habár most is sokan vesznek körül bennünket, egyedül érezzük magunkat bánatunk-
kal és félelmeinkkel, mert a halállal állunk szemben és tudjuk, hogy az itt lévők közül
senki sem segíthet rajtunk. Amikor és ehhez hasonló gondolatokkal jöttünk körülállni
ezt a koporsót, hozzánk jött az, aki „kegyelme és Szentlelke szerint soha nincs távol
tőlünk”. (HK 47) Jött erre a temetésre is Valaki, hogy ne érezzük magunkat egyedül és
ne féljünk. Jött, mert „csak Isten válthatja ki lelkemet a Seol kezéből, mikor az megra-
gad engem”. (Zsolt 49,16) Jött az, akinek azért kellett meghalnia a legmélyebb elhagya-
tottságban és alászállania a poklokra, „hogy az én legnagyobb kísértéseimben biztosítva
legyek afelől, hogy az én Uram... engem a pokol rettegésétől és gyötrelmétől megszabadí-
tott”. (HK 44) Jött értem és érted, jött mindnyájunkért, hogy ne legyünk többé félelmeink-
nek foglyai, hanem szabadok, amint a Zsidókhoz írt levélben olvassuk: „És megszabadítsa
azokat, akik a haláltól való félelem miatt teljes életükben rabok valának.” (2,15)

Mi nem a halál- és saját félelmeinknek vagyunk immár rabjai. Vagy talán mégis?
Tudjátok ez mikor dől majd el? Akkor, amikor mertek választ adni magatoknak arra,
hogy *kinek a jelenlétét érzitek közelebb magatokhoz* itt ezen a temetésen. Mert ha csak
látásban járva azt mondd: „a gyülekezetét” – kis idő múlva roppant egyedül fogod
érezni magad. Legjobb esetben a részvétellel maradsz csupán. Ha pedig legyőzötteen azt
mondd: „a Gonoszét” – a kétségbeeséssel maradsz. Viszont ha hitben jársz, és úgy ér-
zel és úgy hiszel mint Dávid, s vele együtt te is mondd: „te velem vagy” – megszaba-
dulsz a halálfélelmeink rabságától. Krisztust fogod közelebb érezni magadhoz és nem a
Gonoszt, akivel szemben már nem egyedül vagy legyőzöttként, hanem a Jó Pásztorral,
aki „füves legelőkön nyugtat engem” (2. v.).

Aki eddig eljutott, az kilép a halál árnyékából és odaáll az *Élet* világosságának tűn-
dőklő fényébe. Ezt a lépést neked kell megtenned. Eddig mindenki megtette a magáét.
Most rajtad a sor! A hazugság atyja, a Sátán elhintette a kételkedés és hitetlenség konko-
lyát. De az Ige feltárta a szabadulás kapuját, Jézus eléd állt, hogy Őt kövesd a feltáma-
dás és viszontlátás reményében. Azért, hogy határozott legyen ez a lépés, neked is azt
adja, mint Dávidnak: a vesszőt és botot. De ezt úgy adja, mint a vigasztalás elmaradha-
tatlan kellékét. Hogyan is tesz erről bizonyosságot Dávid? Az alapigéből így olvassuk: „a
te vessződ és botod, azok vigasztalnak engem”. És úgy értendő, hogy a megvasalt bot,
ha nem kellett védekezésre, koppanásával jelezte, hogy ott a Pásztor, aki vállalja a juhát.
A vessző pedig a terelésre szolgált. A megbízott pásztorok kezében mindig ott volt ez a
bot. Ott volt Mózes kezében is a Súr pusztájában (2Móz 15,25). A pusztában való túl-
éléshez vízre volt szükségük. Három napi keresés után találtak is, de a víz keserű, ihatat-
lan volt. Nem hiába kapta a Mára nevet ez a hely. Mózes az Isten által mutatott botot a
vízbe dobta és a víz megédesedett, hogy a vezetettek túléljék ezt a próbát. A gyász keserű
vizei mellett sirókért pedig bevetette tengernagy bánatunk vizébe Krisztus keresztfá-
ját.

A halál árnyékában már nem kiált a menekülő: mily rettenetes ez a hely. Az elha-
gyott és pusztá helyen nem rémit már a Gonosz, mert közelebb jött hozzám a Pásztor,
aki botja koppantásával, vesszeje suhogásával vigasztal. Már nem jajveszékél a gyászol-
ló: jaj, most látlak utoljára, *mert* a gyász keserű vizében csobbanó kereszt már nem csak
a *túlélésről* biztosít, hanem a rajta meghalt Krisztus arról is biztosít, hogy nem csak a
halál árnyékának völgyében van túlélés, hanem *túl* az Atya hajlékában is van *élet*. Íme, a
halál árnyékának völgyéből így vezet minket a feltámadott Krisztus az örök élet honába
– most szeretett testvérünket, s majd egykor minket. Ne féljete, hanem teljes hittel
higgyetek! Ámen.

Károlyi Gáspár ajánlásának részlete a Vizsolyi Bibliából

Nagy gondviseletlenség volt azért és Istenhöz és az ő szent igéjéhez nagy idegenség, hogy holott minden nemzetségnek nyelvén vagy az Istennek könyve, a magyar nemzetség arról ennyi ideig gondot nem viselt. Nem tudom, ha az prédikátorokat vádoljam, vagy az fejedelmeket. Bizony az Heltai Gáspár munkája és az Melius Péteré bizonságot teszen arról, hogy találtattak volna olyak ezelőtt is, kik a munkát nem restellették volna, ha az fejedelmek arra gondot viseltek volna, az tanítókat felébresztették volna, és az ő tárházokat Isten tisztességére megnyitották volna. Azért kétség nélkül ha vagy is ebben valami bűnök az tanítóknak, hogy ennyi ideig egészen az Biblia nem volt magyar nyelven, de az fejedelmeknek nagyobb bűnök vagy; kik nemhogy az Bibliának magyar nyelvre való fordítására gondot viseltek volna – melyben vagy az örök életnek beszéde, az kenyér és víz, melynek utána meg nem éhezünk és szomjúhozunk – de csak arra sem viseltek ezideig gondot, hogy az magyar nemzetségnek sok szép és nagy dolgainak vagy cselekedetinek históriáját megírtatták volna, és azt az őutánok valóknak örök emlékezetre hadták volna, holott nincsen ez világon oly nemzetség, mely arra gondot nem viselne. Noha pedig volt darabonként az Bibliának valami része megfordítva, de mindenestől fogva egészen ezideig az mi országunkban az mi nyelvünkön nem volt, hanem az kegyelmes Istennek jókedvéből most megyen ki egynéhány nevezetes, jámbor, istenfélő nagyságos uraknak intése, törekedések és költségek által, kik annyira nem igyekeztek ez dologban ez világi hírre és tisztességre, hanem csak az Isten tisztességére, az ő házának épülésére, hogy az ő magok nevét is nem akarták ide beiratni, meglegedvén azzal, hogy az ő nevek az életnek könyvében be vagyon írva.

Meggondolván azért az anyaszentegyháznak az mi nemzetségünk között ez dologban való fogatkozását és jövőendő épülését, másfelől az mi tisztünket, az Istennek nevével segítségül híván minekutána hozzákezdettem volna egynéhány jámbor, tudós atyfiakkal, kik nékem az fordításban segítséggel voltak, meg nem szüntem addig, mígnem véghöz vittem az Bibliának egészen való megfordítását, melyben munkálódtam közel három esztendeig nagy fáradsággal, testi töredelemmel, de oly buzgóságos szeretettel, hogy én egy szempillantásig ez nagy munkát el nem úntam, hanem nagy serénsséggel és szeretettel munkálódtam, mígnem elvégezném azt. Hogy pedig az olvasóknak nagyobb kedvet tennék, mind az egész Bibliát versenként fordítottuk, mint az zsidók szokták, melynek felötte igen nagy haszna vagy az betűnek megértésére, melyet mivelhogy ezelőtt meg nem tartottak, gyakorta az mi egyövé való volt, elszakasztották egymástól, és az mi nem egyövé való volt, egybekapcsolták, mely dolog igen meghomályosítja az betűnek értelmét. Az caputoknak summát csináltam szép értelemmel, hogy az mit keres az olvasó, az summát megtekintvén hamarább megtalálja azt. Az holott valami nehézség volt az betűben, vagy egy igében, vagy egy egész sentenciában, azt megmagyaráztam, hogy minden tartózás nélkül mehetne az olvasó az olvasásban. Az fordításban éltünk, amennyére lehetett, tiszta igaz magyar szóval, idegen szólásnak módját nem követtük, sőt inkább az mi darabosnak tetszett vagy az zsidó, vagy az deák szólásnak módjában, annak is kimondásában az magyar nyelvnek szólásának módját követtük...

Nagyságtokat és kegyelmeteket kérem, ez mi munkánkat vegyék jónéven, és azzal éljetez az nagy Istennek dicsőségére és tulajdon lelketeknek idvösségére. Az úr Isten tartsa meg nagyságtokat és kegyelmeteket, éltesse sok ideig kegyelmességével és jóakarattal, mint egy paizzsal vegye körül, szent Lelkével erősítse, bátorítsa és minden tanácsit igazgassa az ő neve dicsőségére és az ő házának épülésére. Ámen.

Göncön, Boldogasszony havának első napján, 1589. esztendőben.

Nagyságtoknak és kegyelmeteknek szolgálja

KÁROLYI GÁSPÁR

az gönci anyaszentegyháznak lelkipásztora
és az Kassa völgyén az tanítóknak seniora etc.